

Gyvenimas

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms
Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

ISSN 1648-0392

9 771648 039035

Nr. 86 (10339) * 2020 m. lapkričio 18 d., trečiadienis

Kaina – 0,45 Eur

Laba diena

Šiandien – mėnulio jaunatis.
Saulė teka 7 val. 52 min., leidžiasi

16 val. 14 min. Dienos ilgumas 8 val. 22 min.

Vardadieniai: šiandien – Giniotas, Giniotė, Ginvyda, Ginvydas, Vesta, Vestina, rytoj – Audra, Audrė, Audrius, Audrys, Audronė, Audronis, Audronius, Audrūnas, Audrūnė, Juntautas, Juntautė, penktadienį – Felė, Felicija, Felicijonas, Felicijus, Felicita, Feliksas, Felis, Josvyda, Josvydas, Josvydė, Josvyda, Jovyda, Jovydas, Vaidvilas, Vaidvilė.

Lapkričio 18 – Latvijos nepriklausomybės diena. Europos supratimo apie antibiotikus diena. Lapkričio 19 – Tarptautinė tualetų diena. Lapkričio 20 – Afrikos industrializacijos diena.

In Memoriam

„...be žemės dar yra švarus dangus,
Kur eina augti ir žmogus, ir paukštis.“
(Just. Marcinkevičius)

Klastinga liga išplėšė mūsų mylimą mamą, žmoną, močiutę Anelę RAZMISLAVIČIENĘ iš gyvenimo. Ilgai kovojusi širdis sustojo...

Mama gimė 1952 m. Gripiškių kaime, Stakliškių sen., Prienų r. Brangindama protėvių žemę ir kalbą, ji pasirinko ir baigė Vilniaus universiteto lietuvių kalbos filologijos studijas. Po mokslų šeimą ir gyvenimą kūrė Prienuose. Dirbo Švietimo skyriuje, o paskutinius daugiau nei dvidešimt metų skyrė savo gimtos žemės kraštotyrai – Prienų krašto muziejuje kūrė ir vedė edukacines programas, organizavo renginius, giliai domėjosi ir rūpinosi protėvių paveldo išsaugojimu. Mamos parengta ir vesta programa „Duonos kelias iki stalo“, bene viena pirmųjų tokia Lietuvoje, čion pritraukdavo daugybę vaikų ir suaugusiųjų iš Lietuvos ir užsienio, taip pat garbingus rajono svečius, norinčius pajusti tikrą lietuviškumo skonį.

Dar Nepriklausomybės priešaušryje mama, vadovaudama jaunųjų kraštotyryninkų būreliui, surinko medžiagą apie senųjų Prienų miesto kapines, antkapius, jų aprašus, vėliau parengė, redagavo ir kaip muziejininkė išleido knygą apie Prienų krašto audėjas „Dienos darbeliai – plonos drobelės“ bei Prienų krašto partizanų katalogą „Kokiom žolelėm jūs beišdygsit, broleliai, mano?“. Vos prieš daugiau nei metus su klasės drauge Angele rengė ir redagavo savo buvusios – Stakliškių mokyklos istorijos knygą „Čia mūsų kelio pradžia...“.

Už svarų indėlį puoselėjant krašto istoriją ir kultūros paveldą mama buvo apdovanota Nacionalinio transliuotojo, LRT laidos „Gimtoji žemė“ Jorio apdovanojimu, pilnė Prienų rajono savivaldybės „Kultūros šviesulio“, „Metų moters“ nominacijos.

Mama mylėjo žmones, visada buvo tarp jų, su jais. Daug metų šoko Prienų KC kolektyve „Vajaunas“, daugybę kartų atstovavo rajonui Dainų šventėse, o laisvalaikiu ypač kruopščiai puoselėjo savo „augalėlius“, skoningai pačios įrengtuose namų erčiose gėlynuose. Pavasarį mama mokėjo džiaugtis tulpių žiedais, rudenį – gražuoliais jurginais, kol su nykstančia gamta neiškeliavo ir Ji pati, palikdama skausmą ir sielvartą...

Šviesiausios amžinybės, Mieliausioji mūsų...

Šeimos vardu – dukra Akvilė

Įsisukus koronavirusui, Veiveriuose sergantis personalas izoliavosi su ligoniais, prirėkė pagalbos iš šalies 2 p.

Ar kalba yra svarbiausia lietuviškos tapatybės forma Dvi Balbieriškio parapijos koplyčios Skaitymas – nauda, malonumas ar...? 5-6 p.

Visų jūsų pagalbos reikia namų netekusiai šeimai 7 p.

Interviu vienu klausimu: Apie žmones, palikusius ryškų pėdsaką gyvenime... 8 p.

„Stengiamės išgirsti, išklaudyti, išklausti...“

Kai 1990-ųjų lapkričio 10-ąją Virginija ir Romas LUKOŠEVIČIAI Jiezno parapijos bažnyčioje vienas kitam prisiekė meilę, juos lydėjo gražus pulkas draugų ir giminių. Dar daugiau jų laukė Virginijos tėvų namuose, Viliūnėlių kaime. Lukoševičių vestuvių šventėje tą šaltoką, bet vaiskų šeštadienį dalyvavo net 120 svečių.

Šių metų lapkričio 10-ąją, minėdami savo bendro gyvenimo 30 metų sukaktį ir atnaujindami santuokos įžadus, Virginija ir Romas prie altoriaus stovėjo tik vienu du. Ir ne tik dėl karantino, sutrukdžiusio susiburti didesniam artimųjų ratui, bet, ko gero, ir dėl to, kad jų liudininkais tapo drauge pragyventi metai, kurie, pasak Lukoševičių, prabėgo tarsi viena diena.

Sutuoktiniai užaugino 3 šaunius vaikus, kurie kartu su Romo mama ir tą šventės vakarą buvo pačiais svarbiausiais ir brangiausiais svečiais. Lukoševičių vaikams tėvų namai taip pat pati saugiausia tvirtovė, kuria jie irgi rūpinasi ir padeda puoselėti. Tėvai supranta, kad ateis toks laikas, kai dukros paliks tėvų namus, bet šandien dar džiaugiasi tuo, kad prie vakarienių stalo jie dažnai sėda kartu, kad vaikai yra pirmieji pagalbininkai ir ūkyje, ir kituose darbuose bei veiklose.

2007-ieji Lukoševičių šeimai buvo nemažų permainių metai. Romas iš Kelių valdybos perėjo dirbti į apsaugą, o Virginija, lig to laiko auginusi vaikus, taip pat nusprendė ieškotis darbo. Netrukus ji paskui vienas kitą sulaukė dviejų pasiūlymų: tvarkyti Jiezno bažnyčią ir dirbti socialine darbuotoja Prienų socialinių paslaugų centre. Abu priėmė ir iki šiol sėkmingai dirba abu darbus. Kad galėtų juos suderinti ir labai dėkinga jai padedantiems vaikams. Juos pažįsta

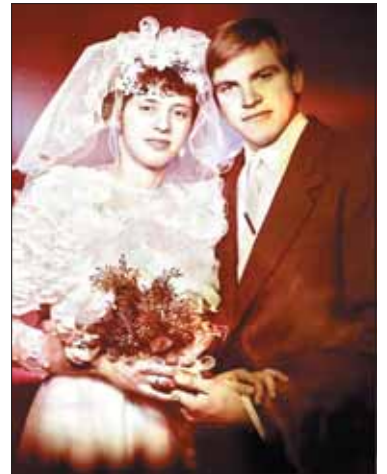

Jiezno Šv. Arkangelo Mykolo ir Jono Krikštytojo parapijos klebonas Rolandas Bičkauskas atnaujinusiems santuokos įžadus Virginijai ir Romui Lukoševičiams linkėjo išsaugoti nereikalaujančią padėkos ir įvertinimo abipusiai tarnaujančią meilę.

ir jų laukia Virginijos globojami seneliai, jų pagalba bažnyčioje džiaugiasi ir kunigas Rolandas Bičkauskas.

Klebono nuomone, Lukoševičių šeimos gebėjimas sėti gėrį, tarnystę paremtą meilę yra gražus pavyzdys visai Jiezno krašto bendruomenei, kurios aktyviais nariais jie yra. Pati Virginija ne tik tvarko bažnyčią, bet ir aktyviai dalyvauja Pastoracinės tarnybos veikloje, talkina Carito darbuose. Kai šiemet buvo minima Šv. Arkangelo Mykolo atleidimų ir Padėkos diena, susirinkusieji maldai bažnyčioje turėjo progos pasigėrėti ne tik Virginijos su dukra Onute iš derliaus gėrybių sukurtomis kompozicijomis, bet ir Jiezno parapijos bažnyčios 350 metų sukakčiai skirtai fotografijų parodai pateiktomis Onutės nuotraukomis. Jaunėlis Rokas taip pat nuolatinis talkininkas, kai prireikia vyriškų rankų pagalbos. Jis tarnauja ir šv. Mišiose.

Kai Virginijos paklausu, kaip jiems pavyksta išlaikyti tokią glau-

Tuomet, prieš 30 metų...

džių ir šiltą bendrystę su vaikais, ji netrukdoma surado atsakymą:

– Matyt, padėjo ir padeda tai, kad visada stengiamės vaikus išgirsti, išklaudyti, o kartais net išklausti, kai jiems gal sunkiau būna patiems atsiverti.

Būtent kalbėjimusi Lukoševičiai grindė bei grindžia ir tarpusavio santykius. Pažinę vienas kitą nuo vaikystės, nes gyveno beveik gretimuose kaimuose – Viliūnėliai nuo Romo gimtųjų Strazdiškių beveik ranka pasiekiami, mokėsi toje pačioje Jiezno vidurinėje mokykloje – jie nesunkiai „prisijaukino“ ir bendram gyvenimui.

Tuokėsi jau turėdami profesijas. Virginija, baigusi Kauno Mičiurino sodininkystės ir daržininkystės technikumą, Jiezno kolūkyje dirbo bitininke, Romas buvo įgijęs mechanizatoriaus specialybę, išėjęs vyriškumo mokyklą ir atlikdamas privalomąją karinę tarnybą armijoje.

Gražu, kad tuomet pradėję žengti pirmuosius bendro gyvenimo žingsnius jie neišbarstė meilės ir santuokos sutvirtintu keliu kartu einą jau tris dešimtmečius. Tai paliudija ir lapkričio 10-oji, palydėta taurios ir jaukios dvasinės šventės, kupinos artimųjų meilės ir šilumos bei aplinkinių pagarbos.

Ramutė Šimukauskaitė

Lapkričio 16 -osios koronaviruso duomenys

Lapkričio 16 d. NVSC duomenimis, Prienų r. savivaldybės teritorijoje COVID-19 atvejų skaičius per dvi pastarąsias paras išliko stabilus – 212 sergančiųjų, pasveikusiųjų yra 69. Per parą Prienų r. gyventojams buvo atlikti 24 tyrimai. Birštono savivaldybėje yra 26 sergantieji ir 7 pasveikę.

Nuo pirmadienio šalies Operacijų vadovo sprendimu įsigaliojo nauja profilaktinių tyrimų atlikimo tvarka. Profilaktiškai tiriant gydymo ir socialinės globos įstaigų darbuotojus, praktiką gydymo įstaigose atliekančius studentus bei jose veikiančių vaistinių darbuotojus, ėminiai iš nosiaryklės nuo šiol gali būti imami ne tik mobiliuosiuose punktuose, bet ir pačiose gydymo arba socialinės globos įstaigose.

Tiriami darbuotojai bus atrenkami iš visų įstaigos padalinių, kuriuose turimas tiesioginis kontaktas su pacientais ar gyventojais, taip pat iš gydymo įstaigos patalpose veiklą vykdančių vaistinių. Tas pats darbuotojas profilaktiškai galės būti tiriamas ne dažniau kaip 1 kartą per 2 savaites.

Lukoševičių šeimos atžalos jau pasirinko savo gyvenimo kelią. Vyriausioji dukra Zita dirba „Eglės“ sanatorijoje grožio centre masaziste ir Jiezno palaiškomojo gydymo ir slaugos ligoninėje kineziterapeute, Onutė – pardavimų vadybininke Kaune, o Rokas, planuojantis savo gyvenimą sieti su tėviške, studijuoja Alytaus kolegijoje ir dirbuojasi pas ūkininką.

Įsisukus koronavirusui, Veiveriuose sergantis personalas izoliavosi su ligoniais, prirėkė pagalbos iš šalies

Vos ne per vieną praėjusios savaitės dieną Veiverių PSPC slaugos ir palaikomojo gydymo skyrius tapo koronaviruso židiniu. Lapkričio 13-osios duomenimis, jame susirgo vienuolika darbuotojų ir vienuolika pacientų. Apie sudėtingą situaciją buvo informuota Prienų rajono savivaldybė, kreiptasi pagalbos į kolegas medikus, Užimtumo tarnybą, savanorius, prašant padėti rūpintis sveikais pacientais.

Pentadienį kalbinta Veiverių PSPC direktorė **Lina Kazlauskienė** patvirtino, kad įstaigoje susiklostė sunki padėtis: darbuotojai ir pacientai sergantys, personalas pervargęs.

– Darome tai, ką galime, pacientams stengiamės užtikrinti pagalbą, kurios reikia. Visas personalas išėjo iš rikiuotės, susirgo maždaug pusė pacientų. Visi serga lengva forma, viena pacientė, paūmėjus terapinio pobūdžio problemoms, buvo perkelta į rajoninės ligoninės stacionarą, – sakė L.Kazlauskienė.

(Redakcijos žiniomis, minėta pacientė mirė, po mirties jai patvirtintas teigiamas COVID-19 testas, tačiau mirties priežastimi gali būti nurodytos kitos ligos, – aut. past.)

Anot Veiverių PSPC vadovės, susirgus darbuotojams, į jos pagalbos prašymą atsiliepė keletas žmonių, kurie panorė dirbti savanoriais.

– Žmonės šaunūs. Skambino mums iš Marijampolės, pasisiūlė dirbti studentas iš Kauno. Sulaukėme reikiamos pagalbos iš Savivaldybės, gavome pagalbininkų iš Socialinių paslaugų centro. Savanoriauti pasiryžo mūsų sesutės iš Pirminės sveikatos priežiūros centro. Suformavome atskiras komandas, sudėliojom darbo grafikus, dirbam, ką reikia... – dėl didelio užimtumo įstaigos vadovė nedaugžodžiavo.

Slaugos ir globos namai yra padidintos koronaviruso plitimo rizikos, todėl, pasak Prienų rajono savivaldybės Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus vyr. specialisto (savivaldybės gydytojo) **Virginijaus Slautos**, tyrimai darbuotojams ir pacientams juose atliekami periodiškai.

Po to, kai vienam medikui buvo patvirtintas teigiamas COVID-19 testo atsakymas, buvo patikrinti visos Veiverių slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės personalas ir pacientai. Sergantys pacientai skubiai atskirti ir gydomi izoliuotose patalpose „burbulo“ principu.

Mobilizavo jėgas darbu ligoninėje ir ambulatorijoje

Prienų rajono savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų valdymo komisijos ir Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovė, Administracijos direktorė **Jūratė Zailskienė** teigė, kad ketvirtadienį vykusiame ESOC posėdyje buvo aptarta neeilinė situacija Veiverių PSPC, surastos pagalbos šiai įstaigai galimybės. Darbu su sveikais ir ambulatoriniais pacientais Veiverių PSPC COVID-19 ligos protrūkio metu suformuotos mobilios komandos iš rajono sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų įstaigų darbuotojų.

Taip pat leista atšaukti VŠĮ Veiverių PSPC darbuotojus, šiuo metu turinčius laikinojo nedarbingumo pažymėjimus. J.Zailskienės teigimu, besimptomė COVID-19 forma sergantys darbuotojai (gavus jų sutikimą) ir toliau liko dirbti skyriuje, jie izoliuojasi kartu su užsikrėtusiais ligoniais.

V.Slauta patikslino, kad Veiverių PSPC medikams į pagalbą ateis kitų dviejų rajono sveikatos priežiūros įstaigų – „Veiveriečių sveikata“ ir Balbieriškio PSPC – gydytojai, kurie ambulatoriniams pacientams išrašys recep-

tus nuotoliniu būdu.

Du Prienų socialinių paslaugų centro darbuotojai skyriuje dirba slaugytojų padėjėjais – rūpinasi senelių maitinimu ir kitais jų poreikiais.

Svarstomos ir kitos galimybės, pavyzdžiui, vieną ligoninės pacientą, įsitikinus, jog jis neserga COVID-19, ketinama perkelti į socialinės globos namus.

Infekcija neaplenkė ir Prienų globos namų

Pokalbio metu Savivaldybės administracijos direktorė J.Zailskienė neturėjo duomenų apie tai, ar kitose rajono slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninėse buvo nustatyta koronaviruso atvejų.

Ji buvo susirūpinusi, kad infekcija neišplitų Prienų globos namuose, nes praėjusią savaitę vienam darbuotojui buvo nustatyta COVID-19 liga.

Pirmadienį Prienų globos namų direktorė **Inga Barkauskienė** „Gyvenimui“ patvirtino žinantį jau penkis užsikrėtimo atvejus įstaigoje – koronavirusas patvirtintas vienam gyventojui ir keturiems darbuotojams (kai kurie iš jų dirbo ir kitose įstaigose). Direktorės teigimu, lengva ligos forma sergantis gyventojas yra perkeltas į izoliacinę palatą, juo rūpinasi atskira darbuotojų komanda. Dar trys gyventojai, kurie turėjo kontaktų su sergančiąja, izoliuoti ir stebimi, ar nepasireikš ligos požymių. Saviizoliacijoje yra ir septyni darbuotojai, daugiausia slaugytojų padėjėjai, juos darbe pavaduoja bendradarbiai. I.Barkauskienė patikino, kad situacija kol kas kontroliuojama, tačiau darbuotojai gyvena įtampe ir nežinioje. Per dvi praėjusios savaitės dienas buvo paimti mėginiai 74, o pirmadienį – tokiam pat skaičiui gyventojų, jų atsakymų laukiama.

Dalė Lazauskienė

Skambutis į Karštąją COVID-19 liniją

Prienų rajono gyventojas **Andrius (vardas pakeistas, aut. past.)** vos prieš savaitę pajuto koronavirusui būdingus simptomus: prarado uoslę ir skonį, jam pakilo temperatūra, pradėjo lauzyti kaulus. Prastai pasijuto ir kartu gyvenantys šeimos nariai.

Prisiskaitęs apie tai, kad COVID-19 Karštosios linijos telefonu neįmanoma prisiskambinti, vyrškiškus susirūpino, kaip reikės užsiregistruoti tyrimui, juk žmonės bergždžiai bando laimę ir po kelis šimtus kartų. Todėl jis labai nustebė, kai Karštosios linijos operatorė atsiliepė iš pirmo karto – tyrimas mobiliajame punkte jo šeimai buvo paskirtas kitai dienai.

Padėkojęs už tokį operatyvumą laimingam atsitiktinumui, iš operatorės jis išgirdo, kad skambinančiųjų srautai susireguliuo po to, kai viešai buvo paskelbta apie galimybę tyrimams dėl koronaviruso registruotis internetiniame puslapyje *1808.lt* – pirmąją savaitę šia paslauga vidutiniškai pasinaudojo daugiau nei po tūkstantį žmonių per dieną.

Andrius su šeima nuosavu automobiliu nuvyko į mobiliąjį punktą Kaune, kur jiems iš nosiaryklės buvo paimti mėginiai, grįžo į namus ir izoliavosi. Praėjus dviem dienoms, Andrius pirmasis sulaukė patvirtinimo, kad serga koronavirusu, tuoj pat paskambino ir epidemiologinį tyrimą atlikus NVSC specialistė. O jo šeimos nariai atsakymų negavo ir po keturių dienų. Pasiteiravus COVID-19 linijos telefonu, jiems paaiškino, kad galbūt jų mėginiai pateko į kitą tyrimų partiją ir bus ištirti vėliau.

Sveikatos apsaugos ministerija aiškina, kad žymiai išaugus skambučių srautams ir didėjant tyrimų apimtims, nuo koronaviruso mėginio paėmimo iki atsakymų gavimo žmonėms gali tekti laukti ir iki penkių dienų, todėl gyventojai raginami būti supratingiems – daroma viskas,

(Nukelta į 3 p.)

Kiekviena diena – naujas iššūkis

Vienas numalšintas kovos su koronavirusu etapas jau praėjo, tačiau šiandien, pradėjus itin sparčiai augti užsikrėtimų skaičiumi, Lietuvoje griežtinamos karantino sąlygos, o pasaulio šalys, siekdamos apsisaugoti, užveria sienas, įveda komendantą valandas ir skelbia karantinus.

Apie tai, kaip šiuo metu sekasi ir kokia didžiausia grėsmė kyla medicinos įstaigoms, pasakoja Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų (VULSK) Infekcinių ligų centro Priėmimo-skubios pagalbos skyriaus vadovas **Linas SVETIKAS**.

Situacija keičiasi kasdien

Visoje šalyje šiuo metu situacija yra gan įtempta, nes užsikrėtimų atvejų kiekiai didėja ir piliečiai vis labiau bijo užsikrėsti koronavirusu. Tačiau kiekvienas pirmiausia galvojame apie save ir savo šeimą, o juk medikai ir kiti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai yra būtent tie asmenys, kurie pirmosiose gretose grumiasi su klasingu virusu ir kurie neša didžiausią pandemijos našta ir atsakomybę už visų mūsų sveikatą.

Kiekvieną dieną būdamas pirmosiose gretose koronaviruso fronte, infektologas L. Svetikas pasakoja, kad į VULSK Infekcinių ligų centro Priėmimo-skubios pagalbos skyrių kasdien kreipiasi nemažai pacientų, kurių didžioji dauguma – infekuoti virusu. „Mes esame vienas pagrindinių SARS-CoV-2 virusu sergantiems pacientams paslaugas teikiančių centrų, COVID-19 infekuoti pacientai,

kuriems reikia stacionarinio gydymo, yra gydomi mūsų centre, tačiau visų pacientų mes stacionarizuoti negalime dėl vietų stokos, todėl pacientus, kuriems pagalba gali būti suteikta atraminėse ligoninėse, perkeliame į kitas įstaigas – Vilniaus miesto klinikinės ligoninės COVID-19 skyrių, Ukmergės ligoninę, Alytaus ligoninę. Šiuo metu (lapkričio 11 d. duomenimis) Reanimacijos-intensyvios terapijos skyriuje yra gydomi 14 pacientų, tačiau situacija kasdien keičiasi. Skyriuose visuomet yra pacientų, kuriems yra tikėtinas būklės pablogėjimas ir perkėlimo į Reanimacijos skyrių galimybė“, – teigia jis.

Svarbiausia laikytis reikalavimų

Kaip ir kitose šalies gydymo įstaigose, Santaros klinikose yra laikomasi griežtų infekcijų kontrolės reikalavimų: koronavirusu sergantys pacientai gydomi tik tam skirtuose skyriuose, į kuriuos juose

Lino Svetiko pastebėjimu, sveikatos priežiūros darbuotojų užsikrėtimas koronavirusu – viena didžiausių pastarojo laikotarpio grėsmių. Andriaus Ufarto nuotr.

nedirbantiems darbuotojams, pašaliniamis asmenims ar lankytojams užėiti yra griežtai draudžiama.

„Klinikose yra keturi pacientų, sergančių COVID-19, gydymui skirti skyriai trijuose skirtinguose korpusuose. Jei bet kuriame kitame ligoninės skyriuje būtų nustatytas koronavirusu sergantis pacientas, toks pacientas nedelsiant būtų perkeltas tolimesniai gydymui į vieną iš keturių COVID-19 skyrių“, – situaciją aiškina Priėmimo-skubios pagalbos skyriaus vadovas.

Kalbėdamas apie viruso plitimą tarp įstaigos darbuotojų, medikas mano, jog bet kuris klinikų darbuotojas didžiausią riziką užsikrėsti patiria už darbovietės ribų. Visi medicinos darbuotojai itin griežtai ir

sąžiningai vertina privalomas apsaugos priemones ir atsakingai laikosi infekcijų kontrolės reikalavimų, todėl rizika užsikrėsti darbovietėje yra palyginti nedidelė.

„Infekcijų kontrolės skyrius nuolat organizuoja mokymus darbuotojams, kurių metu kaskart iš naujo yra primenami saugaus darbo principai“, – teigia L. Svetikas.

Visuomenė neįvertina grėsmės

Viena svarbiausių ir didžiausių problemų, su kuriomis susiduria gydymo įstaigos šiuo neeiliniu laikotarpiu, medikas įvardija darbuotojų užsikrėtimą virusu ir būtiną visos kartu dirbusios pamainos saviizoliaciją. Juk turėjus kontaktą su užsikrėtusiuoju, įvairūs skyriai netenka personalo darbuotojų, o likusiems – didėja darbo krūviai.

Be viso to, kita didelė grėsmė medicinos įstaigoms kyla tuomet, kai pacientai užsikrečia koronavirusu gydamiesi ligoninėje.

„Mano nuomone, visuomenė neteisingai informuojama apie šią problemą. Galime išgirsti pasisakymų, kad pacientai buvo užkrėsti gydymo įstaigoje, tarsi tai būtų atlikta tyčia. Visuomenei reiktų žinoti, kad pacientai prieš patenkant į stacionarą yra testuojami, reguliariai testuojami ir darbuotojai, tačiau problema šiuo atveju yra inkubacijos periode esantis asmuo. Tiriant inkubacijos periode esančius asmenis galime gauti neigiamą COVID-19 PGR tyrimo atsakymą, ir šiam žmogui nepasireiškus simptomams, jis gali užkrėsti kitus. Nesvarbu, tai būtų darbuotojas ar pacientas. Visų kiekvieną dieną ištirti negalime“, – aiškina L. Svetikas.

Anot Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų (VULSK) Infekcinių ligų centro Priėmimo-skubios pagalbos skyriaus vadovo, norint išvengti šių dviejų pagrindinių grėsmių, kurios gąsdina medicinos įstaigas ir jose dirbantį personalą bei gydomus pacientus, yra laikomasi pagrindinių saugumo principų – dažnai testuojami darbuotojai, o pacientams atliekami testai prieš jiems patenkant į stacionarą, ir medikai, ir pacientai griežtai laikosi visų infekcijų kontrolės ir apsaugos reikalavimų. Kad ir kaip būtų, siekiant maksimalių rezultatų, likusi visuomenės dalis privalo taip pat sąžiningai įvertinti galimas pandemijos grėsmes ir atsakingai laikytis visų nurodytų apsaugos priemonių.

Užs.Nr. 90

Projektas „Sąmoningumas – raktas į sveiką kūną ir protą“ yra finansškai remiamas Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo, kurį administruoja Sveikatos apsaugos ministerija

KORONA STOP LT

„Korona Stop LT“ atsiųsime iš mobiliųjų „App Store“ arba „Google Play“ parduotuvių nėra privalomas ir jos naudojimas yra savanoriškas.

Parsisiųsk programėlę nemokamai:
GET IT ON Google Play
Download on the App Store

Tautvilas Putvis ūkininkauja proprosenelio žemėje

„Kiek save pamenu – visą laiką padėdavau tėvams ūkyje, tad savo ūkio įkūrimas buvo tik laiko klausimas“, – savo pasirinkimą apibūdina prieš trejus metus Kelmės rajone ūkininkauti pradėjęs 29 metų Tautvilas Putvis.

Tęsia giminės tradicijas

T. Putvis gimė Kaune, tačiau jam būnant ketverių šeima nutarė grįžti į kaimą, nes 1996 metais Tautvilo seneliai – Jadvyga ir Algis Putviai susigrąžino šeimos žemę Graužikuose. Po poros metų į gimtuosius kraštus sugrįžo ir Tautvilo tėvai – Danutė ir Vidas Putviai. Tad vaikas vidurinį išsilavinimą įgijo jau Kelmėje.

„Kai tau aštuoniolika metų, nelabai žinai, ko nori. Pasirinkau statybos inžinerijos studijas Vilniaus Gedimino universitete. Jas baigiau 2013 metais ir netrukus sugrįžau į kaimą, – pasakoja jaunas ūkininkas. – Nesigailiu studijavęs inžinerijos mokslus. Įgytos žinios ūkyje labai praverčia. Be to, pagal specialybę dar dirbu Kelmėje. Kol ūkis kuriamas, papildomos pajamos labai reikalingos.“

2017 metais T. Putvis įregistravo savo ūkį ir pradėjo ūkininkauti tose vietose, kuriose šia veikla užsiėmė jo proprosenelis, Graužikų dvaro savininkas, žuvininkystės pradininkas, švietėjas, knygnešiu rėmėjas, Lietuvos šaulių sąjungos įkūrėjas Vladas Pūtvis-Putvinskis. „Man smagu, kad tęsiu giminės tradicijas. Auginu mėšinius mišrūnų veislės galvijus. Per metus užauginu ir parduodu apie 30 galvijų. Dirbu apie 65 ha žemės. Tad lygiagrečiai plėtoju ir augalininkystę. Dalį javų derliaus pasilieku pašarams, dalį – parduodu, – ūkininkavimo pradžia patenkintas pašnekovas, o pasiteiravus, kokie ryšiai jį sieja su 1935–1938

metų Vyriausybės žemės ūkio ministru Stasiu Pūtviu, paaiškina, kad tai jo proprosenelio Vytauto Pūtvio brolis. – Mūsų giminė visą laiką susijusi su žemės ūkiu, tad gal todėl ir mano tėtis, ir aš tapome ūkininkais.“

Ūkiui kurti – parama

Įregistravęs ūkį T. Putvis pateikė paraišką pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui“. Jam buvo skirta 39,6 tūkst. eurų parama. „Prie paramos sumos pridėjus paskolą pavyko įsigyti naują traktorių. Šiandien juo nudirbu beveik visus ūkio darbus, – sako ūkininkas. – Manau, pradėti ūkininkauti be paramos gali tik dviejų tipų žmonės: tie, kurie turi pradinį kapitalą, arba tie, kurie jau ateina į sukurtą ūkį ir jį perima. Šiais laikais įkurti ūkį nuo nulio labai sunku. Žinoma, pasitaiko išimčių, bet jos yra labai retos. Man pasisekė. Ir paramą ūkiui įkurti gavau, ir šalia esantys tėvai nemažai padeda.“

Tautvilo tėvai – D. ir V. Putviai plėtoja pienininkystės ūkį – laiko iki 25 melžiamų karvių. „Mano ūkio specifika tokia, kad nelaikau motininės bandos, o perku iš tėvų. Šiek tiek atjunkytų veršelių nusiperku iš kaimynų. Tinkamą svorį, kad būtų realizuoti, galvijai pasiekia per 20–23 mėnesius. Kiekvienais metais procesas kartojasi – pavasarį įsigyju veršelių, kurie pakeičia jau užaugusius“, – patirtimi dalijasi ūkininkas.

Tautvilas Putvis nuo mažens jautė, kad ūkininkavimas – jam artima veikla.

Didžiausias sunkumas – apyvartinių lėšų trūkumas

Kaip pabrėžia Tautvilas, vienas didžiausių jaunų ūkininkų patiriamų sunkumų yra apyvartinių lėšų trūkumas.

„Už produkciją ūkininkams Lietuvoje supirkėjai moka bene mažiausiai tarp ES šalių, tad konkuruoti su kolegomis iš aplinkinių valstybių tampa vis sunkiau, – apgailestauja pašnekovas. – Žinoma, gauti didesnes pajamas mėšinių galvijų augintojai galėtų susikoperavę. Tačiau šiuo metu Lietuvoje labai trūksta tikrų kooperatyvų. Tokių kooperatyvų, kokie veikia Lenkijoje ar Danijoje, mūsų šalyje yra tik vienas kitas. Jei mums pavyktų kooperuotis, supirkėjams galėtume pasiūlyti daug didesnę produkcijos kiekį ir už didesnę kainą. Manau, ir vartotojams produktų kainos būtų mažesnės. Deja, šiuo metu didžiąją dalį ūkininko uždarbio pasidalija perdirbėjai ir prekybininkai.“

Didesnės supirkimo kainos, manau, daugiau jaunų žmonių paskatintų grįžti į kaimą ir imtis ūkininkavimo. Prisimenu, mano vaikystėje, prabėgusioje nepriklausomybės atkūrimo pradžioje, kaimuose praktiškai kiekvienas gyventojas turėjo kelias karves, vištų, augino kiaulę.“

Ne laukti, o dalyvauti

Jaunojo ūkininko įsitikinimu, kuriant modernų kaimą labai svarbus ūkininkų aktyvus dalyvavimas žemdirbių interesus ginančiose organizacijose. Tad vos įregistravęs ūkį, įsitraukė į Lietuvos jaunųjų ūkininkų ir jaunimo sąjungą. „Ši organizacija puikiai gina jaunųjų ūkininkų interesus. Ieškodami geriausių sprendimų, dažnai diskutuojame su Žemės ūkio ministerijos,

Nacionalinės mokėjimo agentūros atstovais. Sąjunga yra Žemės ūkio rūmų ir Europos jaunųjų ūkininkų tarybos narė. Jaunieji ūkininkai aktyviai dalyvavo Žemės ūkio rūmų organizuotose protesto akcijose Briuselyje, siekiant didesnių tiesioginių išmokų“, – organizacijos svarbą pabrėžia T. Putvis.

Pašnekovas pasidžiaugia, kad Lietuvoje buvo atsisakyta nuostatos paramą skirti tik perkant naują žemės ūkio techniką. Jo teigimu, jauniems ūkininkams svarbi ir papildoma išmoka, mokama pirmuosius penkerius metus. „Gerai, kad ieškoma būdų, kaip jaunus žmones paskatinti ūkininkauti. Juk seniau ūkininkaujantieji jau yra pasinaudoję ES parama, prisipirkę naujos žemės ūkio technikos, o kurti ūkį jaunam žmogui labai sunku“, – sako ūkininkas.

Kuriantieji savo ūkį susiduria ir su dar viena problema – labai trūksta žemės. Pasak Tautvilo, išsinuomoti žemės Kelmės rajone beveik neįmanoma. Kuo didesnė konkurencija, tuo brangiau už nuomojamą žemę tenka mokėti.

„Manau, šiais laikais ūkininkavimas yra labiau verslas nei gyvenimo būdas, tad turiu vilčių, kad pavyks sukurti pelningai dirbantį, perspektyvų ūkį, kuriame galėsiu ne tik pats dirbti, bet ir įdarbinti dar kelis žmones, – planais dalijasi T. Putvis. – Man patinka kaimas, gamta, gyvūnai. Čia niekada neužsibaigia veikla.“

Užs. Nr. 91

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI: EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Skambutis į Karštąją COVID-19 liniją

(Atkelta iš 2 p.)

kad tyrimų rezultatai pacientus pasiektų kuo greičiau.

Prienų rajono savivaldybės gydytojas **Virginijus Slauta** gyventojams primena apie galimybę prisijungti prie e. sveikatos sistemos portalo, kuriame, be asmeninės ligos istorijos, galima rasti ir atliktų laboratorinių tyrimų duomenis, taip pat ir atsakymus, susijusius su COVID-19 ligos diagnostika.

Grižtantiems iš šešių užsienio šalių reikia atlikti testą

Pasirodžius pranešimams, kad Danijos, Ispanijos, Italijos, JAV, Nyderlandų ir Švedijos audinių auginimo ūkiuose nustatyta mutavusi

koronaviruso (COVID-19) atmaina, Lietuvoje nuo lapkričio 16 d. pradėtos taikyti papildomos prevencijos priemonės ir įvestas reikalavimas atvykstantiems iš šių valstybių atlikti COVID-19 ligos nustatymo testą.

Visi keliautojai be išimties, atvykstantys iš Danijos, Ispanijos, Italijos, JAV, Nyderlandų ir Švedijos, privalo turėti ne seniau nei 48 val. laikotarpį prieš atvykimą atliktą laboratorinį tyrimą COVID-19 ligai nustatyti ir gautą neigiamą atsakymą arba per 24 val. nuo atvykimo užsiregistruoti tokiam tyrimui Lietuvoje. Tai galima padaryti paskambinus į Karštąją koronaviruso liniją numeriu 1808 arba į laboratorinius COVID-19 ligos tyrimus atliekančią įstaigą.

Kol bus gautas neigiamas tyrimo atsakymas, asmuo privalo izoliuotis.

Prienų rajono savivaldybės Ekstremalių situacijų valdymo komisijos ir Ekstremalių situacijų operacijų centro vadovės, Administracijos direktorės **Jūratės Zailskienės** teigimu, sugrįžusieji iš užsienio bei mūsų rajono gyventojai, neturintys patalpų, kuriose galėtų izoliuotis atskirai nuo artimųjų, už nedidelį mokestį gali apsigyventi „Šaltupio“ kaimo turizmo sodyboje (Išlaužo seniūnija), su kuria Savivaldybė sudarė sutartį.

Savivaldybė taip pat teikia pavėžėjimo paslaugą tiems rajono gyventojams, kurie neturi galimybių patys nuvykti į mobilius punktus ar ligonines.

Dalė Lazauskienė

Amžinąjį atilsį...

Mes visi bejėgiai prieš lemtį ir mirtį. Tačiau bent šia užuojauta norime palengvinti praradimo skausmą. Dėl Prienų krašto šviesuolės, žmonos, mamos, močiutės Anelės RAZMISLAVIČIENĖS mirties nuoširdžiai užjaučiame jos šeimą ir artimuosius.

Prienų krašto muziejaus darbuotojai

Skaudžią netekties valandą dėl brolio Kazio mirties nuoširdžiai užjaučiame Jiezno bibliotekos bibliotekininkę Sigutę KATKAUSKIENĘ ir jos artimuosius.

Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos darbuotojų kolektyvas

Vyksta kelių tvarkymo darbai Išlaužo seniūnijoje

Įpusėjo paskutinis rudens mėnuo, o palankūs kelių remonto darbams orai leido Išlaužo seniūnijoje suplanuotus darbus vykdyti ir dalį jų užbaigti.

Lapkričio mėnesį buvo įrengtas Išlaužo Mokyklos gatvės apšvietimas – pastatytos 5 atramos su šviestuvais ir nuvesta elektros linija iki Išlaužo pagrindinės mokyklos pėsčiųjų tako. Darbus, kurie apmokėti iš Savivaldybės biudžeto pagal Išlaužo seniūnijos darbų planą, atliko MB „Vytmarca“. Anot seniūnijos vadovų, nuo šiol apšviestu šaligatviu ir keliu į Išlaužo pagrindinę mokyklą bei kapines bus saugiau keliauti.

Įrengus Mokyklos gatvės apšvietimą, ateityje bus galimybė apšviesti automobilių stovė-

jimo aikštelę prie bažnyčios ir kapinių.

Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos užsakyta AB „Kelių priežiūra“ lapkričio mėnesį pradėjo Išlaužo Žvejų gatvės šaligatvio su lietaus nuotekų surinkimo sistema įrengimo darbus.

Vadovaujantis Prienų rajono savivaldybės tarybos patvirtintu Kelių rekonstrukcijos ar remonto prioritетinių objektų sąrašu, pradėti Liepų gatvės Purvininkų kaime kapitalinio remonto ir parengiamieji asfaltavimo darbai.

Artimiausiu metu taip pat planuojama išgenėti arba išpjauti avarinius medžius Išlaužo kapinėse, įrengti nuogrindą prie seniūnijos pastato, vykdyti seniūnijos kelių žyrvavimo ir lyginimo greideriu darbus.

Prienų r. savivaldybės informacija

Smulkiems ir vidutiniams ūkiams atiteko didžioji paramos dalis

Šiais metais ypatingas dėmesys skirtas smulkiems šeimos ir vidutiniams ūkiams bei jaunesiems ūkininkams paremti. Daugeliui tai tapo galimybe modernizuoti ar net išsaugoti savo ūkius.

Parama užaugino ūkį

Norintieji modernizuoti ūkius šiemet aktyviai naudojami Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (KPP) priemonės „Investicijos į materialųjį turta“ veiklos sritimi „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“. Žemės ūkio ministerija (ŽŪM) informuoja, kad iki spalio 1 d. paramos gavėjais patvirtinti 4865 pareiškėjai, kuriems numatyta skirti 375,8 mln. Eur paramos lėšų.

Šilalės r. ūkininkaujantis Aivaras Tamošaitis sako, kad dėl paramos užaugo jo gyvulininkystės ūkis. Pateikęs paraišką pagal veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“, A. Tamošaitis savo ūkiui modernizuoti gavo beveik 138 tūkst. Eur.

„Bankas tiek pinigų tikrai nebūtų skyręs, ūkio rodikliai tokios sumos tuo metu irgi nebūtų pavėžę. Projektas pasibaigė, belikę išpareigojimų metai. Nusipirkome du traktorius, grūdų džiovyklas ir valomasias, įvairių ūkio padarų. Darbus atliekame daug lengviau ir greičiau, o produkcijos su tais pačiais žmogiškaisiais ištekliais pagaminame žymiai daugiau“, – pasakoja ūkininkas ir priduria: parama privertė pasitempti, pasukti galvą ir numatyti strategiją.

Beje, iki gruodžio 30 d. Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos (NMA) prasideda antrasis paraiškų rinkimo etapas pagal veiklos sritį „Parama investicijoms į žemės ūkio valdas“.

Pagal priemonės veiklos sritį remiama žemės ūkio produktų

gamyba, taip pat prekinių žemės ūkio produktų, pagamintų ar išaugintų valdoje, apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas, surinkimas ir t. t.), perdirbimas ir tiekimas rinkai arba pripažinto žemės ūkio kooperatyvo tik iš savo narių jų valdose pagamintų ar išaugintų žemės ūkio produktų supirkimas ir realizavimas, supirktų iš savo narių jų valdose pagamintų ar išaugintų žemės ūkio produktų perdirbimas ir iš jų pagamintų maisto ir ne maisto produktų realizavimas.

Dėl paramos kreiptis gali pilnametystės sulaukę fiziniai asmenys, savo vardu įregistravę ūkininko ūkį ir valdą, ir juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir savo vardu įregistravę valdą. Reikalavimas turėti savo vardu įregistruotą valdą netaikomas pripažintiems žemės ūkio kooperatyvams, kurie superka ir realizuoja iš savo narių jų valdose pagamintus ar išaugintus žemės ūkio produktus arba supirktus iš savo narių jų valdose pagamintus ar išaugintus žemės ūkio produktus perdirba ir realizuoja iš jų pagamintus maisto ir ne maisto produktus.

Bitininkas: nenusakomai gerai

Šiais metais išaugo finansavimas smulkiems ūkiams pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (KPP) priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“.

Pagal priemonės veiklos sritį birželį pateiktų paraiškų prioritetinėje eilėje atsidadė 951 paraiška. Paraiškų rinkimo etapui skirtos paramos pakako finansuoti 728 pro-

Daugeliui ūkininkų parama tampa paspirtimi plėsti ir modernizuoti savo ūkį.

Flickr.com/Sylvia Sassen nuotr.

jektams, surinkusiems 65–90 prioritetinių balų. Net 117 pareiškėjų surinko vienodą 60 atrankos balų skaičių – paramos lėšų jiems pakako tik iš dalies. Laimė, ūkininkai galės įgyvendinti savo planuojamus projektus, mat ŽŪM priėmė sprendimą skirti trūkstamas paramos lėšas. Papildomai smulkiųjų ūkininkų projektams skirta 169 967 Eur paramos, iš viso projektus turės galimybę įgyvendinti 845 pareiškėjai.

Parama smulkiesiems ūkiams pasinaudojęs bitininkas Algirdas Šimanauskas sako, kad be jos vargu ar būtų pajėgęs išlaikyti savo bičių ūkį.

„Kuo daugiau šeimų, kuo pats vyresnis, tuo mažiau pajėgi apžioti. O su ta įranga, kurią įsigijau už paramą (medaus sukimo technika, vaško lydymo technika, žiedadulkių, bičių duonelės džiovimo technika), – nenusakomai gerai. Galiu visus darbus atlikti pats praktiškai be niekieno pagalbos“, – džiaugsmo neslepia bitininkas.

A. Šimanauskas Radviliškio rajone, septyniuose skirtinguose taškuose augina ir prižiūri net 138 bi-

čių šeimynas. Jo bitininkystės ūkio plėtrai buvo skirta maksimali 15 tūkst. Eur parama.

Pagal priemonės veiklos sritį remiama žemės ūkio produktų gamyba bei žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) perdirbimas ir tiekimas rinkai. Pareiškėjais gali būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus fiziniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir iki paramos paraiškos pateikimo dienos įregistravę savo vardu valdą (kaip valdos valdytojai) ir ūkininko ūkį teisės aktų nustatyta tvarka.

Rugpjūtį–rugsėį buvo priimamos pienine galvijininkyste užsiimančių ūkininkų paraiškos pagal veiklos sritį „Parama smulkiesiems ūkiams“. Lėšų pakaks visoms privalomą atrankos balų skaičių surinkusioms paraiškoms finansuoti.

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDAS KAIMO PLĖTRAI: EUROPA INVESTUOJA Į KAIMO VIETOVES

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Užs.Nr.92

Prienu turguje

Palma PUGAČIAUSKAITĖ

„Kad geri žodžiai ir darbai nebūtų tik formalumas...“

Po tryliktos dienos ir penktadienio, kuris, matyt, kaip ir kiekviena diena – vieniems neša sėkmę, kitiems – kasdienybę, prašvitus į turgų rinkosi kiek mažiau prekybininkų ir pirkėjų. Natūralu, kad korona pakoregavo visų planus. Tokios didelės eilutės, kaip įprasta, kad sunku įsiterpti pro pirkėjų būrį, nebuvo ir prie prekeivių žuvimi. Kas pirko, pirko pagal skonį bei kišenei. Kilogramas sauso šaldymo jūros ešerio filė kainavo 6 eurus, hokio – 6,90 euro, jūros lydekos sauso šaldymo – 3,80 euro, riebios silpno sūdyto norvegiškos silkės – 2,60 euro, matjė (silkė) filė – 4,90 euro. Karšto rūkymo skumbės išsklotinės kilogramas kainavo 5,90 euro, sviestažuvės – 6,90 euro, šalto rūkymo tuno filė – 7,90 euro, skumbės – 5,90 euro, didelės naminio dūmo šalto rūkymo skumbės – 6,90 euro, vytintose lašišos – 11,90 euro, krevečių džiovėsėliuose – 4,90 euro, karšto rūkymo šamo filė – 6,90 euro. Buvo nemažas pasirinkimas šviežios žuvies. Kilogramas upinio ešerio kainavo 2,90 euro, žiobrio – 2,50 euro, karoso – 2,50 euro, stintos – 6,90 euro, kuojos – 1,90 euro, starkio – 7,50 euro, strimėlės – 1,99 euro, šamo – 4,20 euro,

vėgėlės – 3,90 euro, šviežio karpio – 3,90 euro, karpio filė – 6,90 euro, šamo filė – 4,90 euro, lašišos filė gabaliukai – 7,50 euro, lašišos steiko – 7,90 euro.

Sėmenų aliejaus mėgėjų taip pat buvo. Pusės litro buteliukas jo kainavo 3,50 euro, vienas litras – 6,50 euro, maltų sėmenų pusė kilogramo kainavo 1 eurą, kalocius – 1,50 euro, auksinių linų sėmenų 0,5 kg – 1 eurą, kilogramas kmynų kainavo 4 eurus.

Šluotų rišėjas Vidas pasidžiaugė, jog vantas vienas pirkėjas „paėmė“ dar pakeliui jam į turgų. Už vieną beržinę vantą jis prašė 1,30 euro, o už šluotas – 1,50–2 eurus.

Bitininkai pusės litro vasarinio miško, aviečių medaus siūlė už 4 eurus, kitur labai šviesaus medaus kibirėlis kainavo 3,50 euro, o toks pats kiekis tamsesnio medaus – 5,50 euro.

Gerokai sumažėjo turguje moterėlių, parduodančių vištų kiaušinius. Galbūt todėl ir dešimt jų kainavo 2–2,50 euro. Pieno bei jo produktų kainos nepasikeitė, tik ir prekeivių, ir pirkėjų taip pat mažiau. O ir sėdi visi prekeiviai pagal numatytus reikalavimus, laikydami si atstumų. Nedaug kas siūlo ir naminių laši-

nuų. Jų kilogramas kainavo ir 6, ir 8 eurus. Šviežios kiaulienos vieni perka kioske, kiti – paviljone. Kilogramas karkos kainavo 1,69 euro, lašinių su mente – 3,98 euro, šoninės – 3,98 euro, maltos – 3,98 euro.

Brangoki, kaip visada, česnakai, kai vasarinių kilogramą parduoda už 7–8 eurus, žeminių – už 5 eurus, bet sako, kad pirkėjai tiki česnako gydomosiomis savybėmis ir perka. Kaip kad ir putino uogomis, kurių graži puokštelė kainavo 0,50 euro. Džiovintų baravykų šimtas gramų kainavo 7,50 euro, kitur už mažesnę kiekį prašė 3 eurus. Kilogramą spanguolių pardavė po 2,50–3 eurus. Gražių pupelių stiklinė kainavo 0,70 euro, kilogramas petražolių, pastarnokų šaknų – 2 eurus, kilogramas cukinijos – 0,50 euro, morkų – 0,80 euro, bulvių – 0,40 euro, burokėlių – 0,50–0,70 euro, virtų burokėlių – 1 eurą, raugintų kopūstų – 1,50 euro, raugintų pomidorų – 2 eurus, raugintų agurkų – 2,50 euro. Svogūnų laiškų šimtas gramų kainavo 0,50 euro, kilogramas pomidorų

– 1–1,50 euro. 180 g moliūgų saldainių kainavo 2 eurus, 100 g džiovintų obuoliukų – 1,50 euro, kilogramas obuolių – 0,40 euro, kitur kilogramą pepinų veislės obuolių siūlė už 0,60 euro, auksinio reneto – už 0,70 euro.

„Atvežėt pienu užtaiso?“, – užklauses Tartoko prekeivių, visus buteliukus ir nupirko. Buteliukas pienu žiedų sirupo kainavo 2,50 euro, raugintų kopūstų sunkos butelis kainavo 1,50 euro. Raugintų kopūstų galima buvo rinktis ir natūralių, ir su medumi, ir su obuoliu, ciberžole bei imbieru, su česnaku.

Ūkininkų gyvūnų turgavietės link sutiktas nuolatinis paukščių prekeivis sakė, kad dar „močiutės vištas perka“, o viena jų kainavo 7 eurus. Ūkininkai centnerį kvietgių, kvietruogių, miežių pardavė už 7–9 eurus. Gerokai mažiau buvo prekeivių įvairiais sendaikčiais bei padėvėtais drabužiais. Vienas jaunuolis prekiaavo vaismedžiais bei vaiskrūmiais. Ne viena sutikta pažįstama prienietė skubėjo greičiau apsipirkti, nes, pasak jų, „labai karšta ir tvanku po kaukėmis“. Apie lietuvio kantrybę įvairiais laikmečiais trumpai užsiminė garbaus amžiaus senjorė, kuriai, anot jos, nė vienas virusas nebaisus. „Gal reikėtų tik daugiau ko blogo suspėti prieš mirtį padaryti. Per daug gera buvau, save išdalinau, nieko neužgyvenau. Nemoku ir turguje to, ko turiu per daug, parduoti. Labai trūksta gyvo pabendravimo su žmogum. Anksčiau dar turgų daugiau pasišnekėdavau, dabar – šitos kaukės... Tai ir sakau, kad svarbiausia vis rečiau sakomi geri žodžiai, geri darbai nebūtų formalumas tik.“

„Prienu turguje perki, savo kraštą tu remi!“

Žodžio keliu

Ar kalba yra svarbiausia lietuviškos tapatybės forma

Vis dažniau diskutuojant apie lietuviško tapatumo reikšmę šiuolaikinio žmogaus gyvenime, iš tribūnų pasigirsta skambios mintys apie, neva, griūvančią lietuvių kalbą, kaip svarbiausios lietuviškos tapatybės formos, pilį. Visgi tokių diskusijų gausa ir aktualumas rodo, jog susirūpinimas lietuvių kalba pasiekė XXI amžiaus apogėjų. Tačiau kaipgi yra iš tikrųjų? Apie tai kalbamės su kalbininko Jono Kazlausko vardo premijos laureatu, kalbininku, prof. Bonifacu STUNDŽIA.

– Profesoriau, neretai lietuvių kalba apibūdinama kaip viena seniausių ir sunkiausių kalbų pasaulyje: kuo gi ji tokia ypatinga?

– Tai yra neteisingi stereotipai. Lietuvių kalba yra šiuolaikinė indoeuropiečių šeimos kalba, vartojama modernios visuomenės, tenkinanti visus jos poreikius. Iš kitų gyvųjų indoeuropiečių kalbų ji išsiskiria tuo, kad yra konservatyviausia, t. y. išlaikiusi daugiausia elementų, paveldėtų iš prokalbės ir drauge pritapančių prie dabarties. Daugelis to net nežino.

Antai mūsų kalboje, tiksliau – jos vakarų aukštaičių termėje, tapusioje bendrinės kalbos pagrindu, gana gerai išlaikyta trumpųjų ir ilgųjų balsių – ir kirčiuotų, ir nekirčiuotų – priešprieša, pvz., puikiai skiriame tokias vardu ir bendrinių žodžių formas kaip *Vyta* ir *Vitą*, *būdo* ir *budo*, *Rita* ir *Ritą* ir t. t., ir pan. Lietuvių kalba išsaugojo kitose kalbose iškritusius ar pakeistus trumpuosius žodžio galo balsius, plg. *stūnis* ir ang. *son*, *nus*, *syn*; *naktis* ir vok. *Nacht*, ang. *night*.

Dėl kalbos sunkumo galima pasakyti tiek, kad visos kalbos yra ir sunkios, ir lengvos, nelygu kaip jas mokame ar norime išmokyti. Jei tenkinamės tik elementaraus bendravimo poreikiais, galime pramokti daugybę kalbų ir jomis susikalbėti „gatvėje“. Kas kita, jei siekiame pasinerti į kalbos gelmes, perprasti ta kalba užkoduotą mentalitetą, kultūros, pasaulėvaizdžio savitumus, tuomet nori nenori reikia paplušėti: ne tik gramatiką išlukšteni, bendrauti su gimtakalbiais, bet ir perskaityti kalnus ta kalba parašytos literatūros...

– Vykstant pasaulinei globalizacijai, lietuvių vis dažniau akcentuoja užsienio, ypač anglų, kalbų mokėjimą, tačiau dar neteko pastebėti, jog taip pat būtų sureikšmintą gimtoji kalba: ar tai reiškia, jog kitų kalbų mokėjimas vertinamas labiau nei savosios, ar tai – tiesiog tokia „mada“?

– Kitų – artimų ir tolimų – kalbų, jokių būdu ne tik anglų, mokėjimas

yra didelis turtas, suteikiantis galimybę matyti pasaulį ne „vienu kampu“, jausti ne viena širdimi ir siela. Anglų kalbos mokėjimas, neretai gana paviršutiniškas, iš tikro yra savita šio laiko moda, prestižo reikalas. Pastaraisiais metais vykdyta apklausa parodė, kad pusė Lietuvos miestų gyventojų šią su globalizacijos vėjais plintančią kalbą laiko prestižiškiausia. Lietuvių kalbos prestižiškumas, tų pačių miestiečių apklausos duomenimis, yra 10 procentų mažesnis (plačiau: *Miestai ir kalbos II. Sociolingvistinis Lietuvos žemėlapis*. Vilniaus universiteto leidykla, 2013). Tuo tarpu dabar plinta nuomonė, kad gimtosios kalbos mokytis nereikia, nes ją ir taip mokame. Tačiau kas paneigs, kad tas mokėjimo gylis ir plotis ne visų vienodas. Daug čia reiškia tėvai, seneliai, aplinka, auklėjimas. Vieniems užtenka minimumo, buitinės kalbos, kiti siekia nerti giliau, skaityti ir suprasti ne tik šiuolaikinę, bet ir ankstesnių amžių literatūrą. Galų gale ne visų gabumai yra vienodi, juk geru oratoriumi, rašytoju ne kiekvienas gali būti, – su išskirtiniais kalbėjimo ar rašymo, kaip ir meniniais, talentais reikia gimti. Žinoma, turint noro, valios, palankias aplinkybes ir gerą mokytoją, daug ko galima išmokyti. Mokybės bei įvairovės kriterijai galioja ir gimtajai kalbai.

– Kokią įtaką mūsų kalbai daro vis dažniau kasdienėje kalboje vartojami anglicizmai?

– Anglicizmai, kaip ir kitos svetimybės, jei jie gerai integruoti į lietuvių kalbos garsų, formų ir žodžių darybos sistemą ir jiems neturime atikmenų, patys savaime nėra blogybė. Kiekvienos kalbos stuburas – gramatika, semantika ir garsų sistema. Susikurti terminų iš vidinių resursų, ypač naujoms sritims, reiškiniams nėra taip paprasta, tam reikia laiko. Patirtis rodo, kad naujų sričių terminologinėse sistemose iš pradžių būna gana daug skolinių, bet laikui bėgant dalis jų pakeičiami savais naujadarais. Pavyzdžiui, su kompiuterijos skoliniais *printeris*, *digitalizuoti* gana sėkmingai konkuruoja savi naujadarai *spausdintuvas*, *skaitmeninti*. Blogybe skoliniai tampa tada, kai yra nesugramatinti arba stumia iš vartosenos įprastus savus žodžius, tarkim, jei vietoj *spausdinti* griebiame *printinti* (ang. *print*), galbūt manydami, kad tai aukštesnio statuso žodis. Kas kita, jei tai tik informatikų žargoninė vartoseną... Susirūpinti reikia tada, kai anglų kalba ima brautis į gramatiką, semantiką, mėgdžiojama tos kalbos intonacija ir garsų tartis.

– Jūsų nuomone, su kokiais dar išsūkiais šiais laikais susiduria lietuvių kalba?

– Dabar madinga sakyti, kad visos sritys, taigi ir kalba turi paklusti rinkos dėsniams. Kalbos ekonominė vertė priklauso nuo ją vartojančiųjų skaičiaus. Tarkim, parašęs romaną angliškai ar ispaniškai gali (Nukelta į 6 p.)

E. Kurauskio nuotrauka

Kultūros kryžkelė

Projektą remia

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Skaitymas – nauda, malonumas ar...?

Nusidžiausius medžių lapus pakeičiantis artėjantis lietus ir vėjo gūsi, vėliau ant langų šalčio išmarginti šerkšno raštai, tarsi skaitymo kviesliai, šnabžda susisukti į pleką ir atsėdus į kompiutį pasislėpti knygų puslapiuose. Kodėl vieniems tai – savaime suprantamas, reikalingas ir netgi labai laukiamas malonumas ar tiesiog gyvenimo būdas, o kitiems turėtų toks tapti?

Labai taikliai apie skaitymą yra pasakęs britų rašytojas ir žurnalistas Dž. Adisonas „Skaitymas pročiui – tolygu fiziniui pratimui kūnui“. Šiuos jo žodžius patvirtina ir moksliniai tyrimai bei apklausa, kurios sako, kad skaitymo nauda akivaizdi ir ne-nuginčijama. Tiesa, nekalbu apie fragmentišką trumpų tekstų, intarpų, aprašų, facebooko žinučių, elektroninių laišku ar reklamuojamo produkto aprašymų skaitymą. Kalbu apie ilgus tekstus, nebūtinai gilią ir tvirtą išliekamąją vertę turinčius romanus ar kaip tik mokslinius traktatus ar istorinius metraščius – čia jau kiekvienam savo, kiekvienam savaip.

Taigi ar yra, ir jeigu yra – tai kokia ta skaitymo nauda? Žemiau nurodysiu, mano manymu, pagrindinius, skaitymo naudos privalumus ir kaip skaitymas daro įtaką mūsų gyvenimams.

• *Pagerina ir stiprina atmintį.* Kiekvienas perskaitytas skaitinys (toliau tekste skaitinys – bus ilgas tekstas) – tai atsiradusi galimybė permąstyti, pažinti, palyginti, „sugromuluoti“ ir į(ji)vertinti tekstą.

• *Mažina Alzheimerio ligą.* Vyresniame amžiuje silpsta atmintis, dėmesys, todėl skaitant 2,5 karto mažiau rizikuojama susirgti šia liga.

• *Sumažina stresą ir ramina.* Sasekso universiteto mokslininkai įrodė, kad 6 minučių skaitymas sumažina streso lygį 68 proc. Po 6 min. sutelkus dėmesį ir ramiai skaitant sumažėjo įtampa smegenyse.

• *Padedą vystyti smegenis.* Nors smegenys ir nėra ramuo, bet nuolat skaitant jos stimuliuojamos ir lavinamos.

• *Pakylėja emocinę būseną.* Skaitantysis tampa laimingesnis, žvaulesnis, sveikesnis...

• *Padedą kovoti su nerimu.*
• *Mažina nemigą* (tiesa dėl pasta-

rosios nesutapatinkim nemigos kaip fizinės asmens būklės su nemiga, kuomet negali atsipalėti nuo įtrauktos į savo istorijos puslapių knygos). Ne veltui teigiama, kad visi sėkmingieji, pasiekę įvertinimą – ypač profesinėje veikloje, paskutinį dienos darbą įvardija – skaitymą.

• *Didina asmens efektyvumą, lavina socialinius igūdžius:* asmeniniame, kultūriniame, politiniame ir... gyvenime.

• *Veikia kaip terapinė priemonė* norint pabėgti nuo supančių pasaulio, kasdieninės rutinos ar neigiamų minčių.

• *Suteikia dvasinio peno.*

• *Praplečia žodyną, lavina ne tik skaitymo, bet ir rašymo igūdžius, skatina vaizduotę ir kūrybiškumą, mažina bendravimo barjerus, didina oratorystės lygį.*

• *Atminti.*
• *Tarpkultūrinis, tarppasaulinis, tarpdimencinis tiltas.*

Ir ši sąrašą galėtumėm dar ilginti it ilginti. Bet čia išvardinau pagrindinius „UŽ“ – kodėl reikia skaityti. Ir tai akivaizdūs faktai, kurie neturi kontraargumentų. Gal kažkas sakys, kad silpnina regėjimą – ir tai iš dalies bus tiesa, bet ir vėlgi siūlau pamąstyti. Mes juk patys renkames vietą, laiką ir aplinkybes kur ir kada skaityti. Taip, kad viskas mūsų rankose ir smegenyse.

Apie skaitymo naudą vaikams, reikėtų ir derėtų kalbėti ir rašyti atskirai, todėl mano patarimas tėvams – Jūs esate pats geriausias pavyzdys savo vaikams, ir nuo Jūsų sąmoningo žingeidumo priklauso, ar Jūsų vaikas patirs skaitymo malonumą. Atsakingai rinkitės, kokius ir kada skaitinius skaityti (kaip pavyzdys – prieš

(Nukelta į 6 p.)

Dingstančios kultūros atspindžiai

Dvi Balbieriškio parapijos koplyčios

Senosiose Balbieriškio kapinėse už Peršėkės upės nuo miestelio einant kairėje pagrindinio tako pusėje prašalaičiui sunkiai pastebimas žemės kauburys, iš keturių pusių apjuostas apsamanojusiais akmenimis. Tai penkiolikos metrų ilgio ir dešimties pločio koplyčia, turinčios išmūrytą rūsį, liekanos. Vietos senoliai mena pasakojimus apie Pirmojo pasaulinio karo metais kilusį kapinių koplyčios gaisrą, persimetusį į miestelį, plėnimis paleidusį keliolika pastatų tarp Ringio upės ir bažnyčios. Vilniaus gatvės pradžioje gyvenusio ir trobesių netekusio Stasio Diškevičiaus giminaičiai pasakojo, jog gaisrą sukėlė į koplyčią pataikęs sprogmuo. Užsidedę ne tik pušinės statinio sienos, bet ir viduje nuo plėšikaujančių kareivių paslėptos miestelėnų maisto atsargos – lašiniai. Degdami ir nešami vėjo jie skrido miestelio link, liepsnomis paleido šiaudais dengtus pastatus, parapijos špitolę. Tuometis Balbieriškio parapijos ganytojas Juozapas Rudaitis (gyveno 1871–1959 m., parapijai vadovavo 1913–1954 m.) buvo pasitraukęs į Rusiją, grįžęs turėjo rūpesčių su bažnyčios remontu, be to, atstatyti kapinių koplyčią poreikio nebuvo.

Kapinių koplyčia

Lankydami Lietuvos ir Europos šalių miestų bei miestelių kapines girdime istorijas apie praeities didikams ir bažnyčioms priklausiusias koplyčias. Balbieriškio dvaro savininkai ir parapijos klebonai buvo laidojami bažnyčios šventoriuje. Žinynai skelbia, jog koplyčia – tai nedidelis krikščionių sakralinis pastatas, bažnyčios priestatas arba patalpa su altoriumi, skirta religinėms apeigoms. Koplyčia turi ribotas teises, yra skirta neparapinei bendruomenei. Koplyčioje negali būti atliekamos parapinei bažnyčiai skirtos religinės apeigos. Pradėtos statyti ankstyvaisiais viduriniais amžiais. Anksčiau dažniau statytos bažnyčių šventoriuose, kapinėse (dažnai sujungtos su mauzoliejumi), pilyse, dvarų sodybose, pakelėse, dabar dažniausiai

įrengiamos kaip atskira bažnyčių, vienuolynų, pilių, rūmų, ligoninių, mokyklų, kalėjimų patalpa.

Prie didžiųjų Nemuno kilpų kairiojo intako Peršėkės ir jos intako Ringio 1502 m. įkuriant miškakirčių gyvenvietę, dvaro savininkas vokietis **Ganusas Sudormanas** organizavo katalikų bažnyčios statybą, kuri pabaigta apie 1520 m. Po šimto metų kitas Balbieriškio savininkas **Jaroslavas Holovčinskis** (1570–1622), perėjęs į reformatų tikėjimą, pastatęs antrąją bažnyčią (vietoje sunykusios senosios), ją atidavė kalvinams, taip pat bažnyčiai priskyrė jurisdikciją, Nešeikų kaimą ir Putrišių dvarėlį – apie 27 valakus žemės. Kalvinų religija paprastesnė, pamaldos vyksta vietos gyventojų kalba, pastoriams leidžiama kurti šeimas. Tris dešimtmečius (1614–1644 m.) bažnyčia priklausė kalvinams, o

katalikai meldėsi miestelio kapinėse už Peršėkės upės pasistatytoje medinėje koplyčioje. Rašytinė (1957 m.) Balbieriškio parapijos istorijos autorius kun. **Jonas Reitelaitis** mini, jog tuometis klebonas **Stanislovas Vitkevičius** pamaldas rengė kapinių koplyčioje. Teismų keliu 1644 m. bažnyčią gražinus katalikams, medinė kapinių koplyčia nebuvo naudojama ir sunyko.

Nešeikų koplyčia

Balbieriškio bažnyčios Nešeikų palivarke naują pušinių rąstų koplyčią ir patogią rezidenciją sau 1776 m. pastatė klebonas **Pranciškus Liudvikas de Mestdakas**, su Balbieriškio savininko **Liudviko Chelchovskio** rekomendacija (kvietimu) parapijai vadovavęs 1767–1785 m. Buvo motyvuojama tuo, jog šito krašto tikintieji negali pasiekti

Balbieriškis nuo Marijos kalno 1915 m.

bažnyčios, kai pavasariais, o kartais ir rudenį patvinsta ir iš krantų išsilieja Peršėkė. Tačiau 1779 m. lapkričio 19 d. Balbieriškio parapiją administravęs Trakų oficialas prelatas **Frančiškus Vitkevičius** įsakė klebonui P. L. de Mestdakui uždaryti Nešeikų koplyčią. Priežastis tokiam sprendimui – Balbieriškio savininkės **Liudvikos Petravičiūtės–Chelchovskienės** (1763 m. balandžio 15 d. nusipirkusios Balbieriškį iš Mykolo Sapiegos) skundas Trakų konsistorijos dvasiniam teismui. Jame dvarininkė rašo, jog klebonas P. L. de Mestdakas neskaiciškai gyvena, muša parapijiečius, pastatė Nešeikuose koplyčią, kurioje pardavinėja svaigalus, tuo darydamas nuostolį dvarui, kuris, kaip ir bažnyčia, turėjo bravorą. Teismui klebonas aiškinosi, jog teisę bažnyčios žemėje gaminti ir par-

davinėti svaigalus jam suteikė karalius, o koplyčia Nešeikuose pastatyta parapijiečių patogumui.

Kaip Balbieriškio parapijos istorijoje rašo kun. J. Reitelaitis, Nešeikuose tuomet gyveno ir lažą bažnyčiai ėjo Mikalojaus, Juozo, Jokūbo, ir Stasio Nešeikų, Miko Tauzos, Simo Lioizos, Miko Bartkevičiaus, Jokūbo Lioizos, Miko Vasiliausko, Baltraus Čebatoriaus, Martyno Žvirblio, Jono Žvirblio, Baltraus Kutulio, Mykolo Zukausko, Tomo Koncevičiaus, Kazio Čekavičiaus, Martyno Vrubliausko šeimos, dirbę po trečdalį arba ketvirtadalį valako žemės. Visą klebonijos palivarą, lažininkus, pastatus su juose laikomais gyvuliais ir paukščiais, degtinės bravoru su visa įranga kun. P. L. de Mestdakas nuomavo šlėktoms (Nukelta į 6 p.)

Dvi Balbieriškio parapijos koplyčios

(Atkelta iš 5 p.)

Adomui Legecui, Jonui Navakauskui ir Augustinui Midletonui. Pastarieji turto mažai rūpinosi, liko skolingi klebonui. Įtakos bendravimui turėjo tai, jog kun. P.L. de Mestdakas nemokėjo lietuvių kalbos, su parapijiečiais bendravo pasitelkęs vertėją – vikarą.

Koplyčios vertė – dešimt rublių

Naujas Balbieriškio parapijos klebonas **Domininkas Januškevičius**, dirbęs 1785–1813 m., pušinių rąstų Nešėikų koplyčią išardė 1797 m. ir perkėlė į senąsias kapines už Peršėkės. Po Lietuvos–Lenkijos valstybės trečiojo padalijimo 1795 m. Balbieriškis atiteko Prūsijai, dalis bažnyčios žemių buvo paimta valstybės išdo žinion.

Kai beveik po šimtmečio, jau pasikeitus politinei situacijai, 1886 m. rusų caro Aleksandro II įsakymu buvo vertinamas bažnyčių turtas, Balbieriškio kapinių koplyčia įkainota 10 rublių.

Kun. **Baltramiejus Žukauskas** (gimė 1835 m., parapijai vadovavo nuo 1858 m. iki mirties 1881 m.) remonto reikalavusią kapinių koplyčią perstatė, stogą uždenė medinėmis lentelėmis (gontais), bokštelyje įkabino nedidelį varpą, po grindimis (šiaurinėje pusėje) išmūrijo rūšį, šią vietą pasiskirdamas palaidojimui. Kun. B. Žukauskui 1881 m. mirus, jo palaikai kapinių koplyčios rūšyje išsėjo ir po gaisro 1916 m. Balbieriškio senolių prisiminimais, klebono karstas buvo padėtas ant katafalko („morų“). Velionio ramybę sudrumstė turtingo Balbieriškio vaistinės savi-

Čia stovėjusi Balbieriškio kapinių koplyčia.

Autoriaus ir asmeninio albumo nuotraukos

ninko provizoriaus **Antano Radzinsko** laidotuvis 1932 m. Vaistinininkas artimai draugavo su parapijos klebonu **Juozapu Rudaičiu**, kuris, pasak liudininkų, savo bičiulį deramai palydėjo į amžinąją kelionę: pasakė tris pamokslus (prie vaistinės, bažnyčioje ir kapinėse), o karstą įleido į kapinių koplyčios rūšį. Tikintiesiems pasirodė nederama, kai kunigo B. Žukausko karstas su palaikais buvo nukeltas nuo katafalko, o ten padėtas karstas su pasauliečio vaistinininko palaikais.

Po Antrojo pasaulinio karo kapinių koplyčios vietoje augo krūmai, vaikai landžiojo į rūšį pro angą vakarinėje (upės link) pamatų pusėje. Septintojo dešimtmečio pradžioje mirus A. Radzinsko padėjėjos **Petronėlės Markauskaitės** vaistinė nuo 1933 m. administraviam provizoriui **Antanui Apuokui** (1896–1963), šis buvo palaidotas iškasus duobę pietinėje koplyčios dalyje,

kurios nesiekė rūšio patalpa.

Sovietmečiu kolūkio laukus Nešėikų kaime dirbęs traktorininkas **Albinas Petraška** prisimena vietomis plūgais užkabindavęs ir išversdavęs nemažai akmenų ir plytų. Tarsi būta grindinio, pastatų pamatų. Netoliese prie Nemuno stūksojo mokslininkų jau ištyrinėtas ir aprašytas Norkūnų piliakalnis, todėl spėliota, jog radiniai žemėje – XIII amžiuje stovėjusios jotvingių pilies griuvėsių liekanos.

Apie Norkūnų koplyčią ir bažnyčios palivarką sužinota tik rengiantis Balbieriškio įkūrimo 50 metų minėjimui. Senosios istorijos paieškos atvedė ir prie Pirmojo pasaulinio karo pradžioje nuo Marijos kalno darytos miestelio „senamičio“ fotografijos, kurioje už Peršėkės upės iš kapinių medžių lapjais matyti baltas koplyčios „kunigaikščių mitros“ bokštėlis.

Justinas ADOMAITIS

Skaitymas – nauda, malonumas ar...?

(Atkelta iš 5 p.)

naktį neskaitykit apie raganas ar baubūnus), pasistenkit stebuklingąjį raidžių pasaulį nupiešti kuo švelnesnėmis, gaivesnėmis ir jaudinančiais malonesnėmis gamomis.

Prieš gerą dešimtmetį atsiradusios elektroninės knygos, deja, nepripato mano gyvenime. Nesužavėjo akimis bėgioti ekranu, nepajaučiau malonumo pirštu stumdyti ekraną, nepavykdavo susikaupti ir ilgėliau užsibūti istorijoje ir, galų gale, niekaip negalėjau „patekti ir pasinerinti“ visa savo siela į knygos puslapiuose sukurtas istorijas, vaizdus, susipažinti su žmonėmis... Mano pasirinkimas vienareikšmiškas – popierinės, gyvos ir tikros knygos.

Tai kokios tos, atklydusios į mano pasaulį, knygos...

– Vienos įtraukia, pavagia iš realybės ir nepaleidžia iki paskutinio taško.

– Kitas perskaitai, „suvirškini“ ir kaip įėjo, taip lengvai ir pasišalina iš prisiminimų lobynų.

– Dar yra kategorija knygų, kuomet turi perskaityti keliasdešimt puslapių ir tik tada imi suprasti arba savaip interpretuoti apie ką čia...

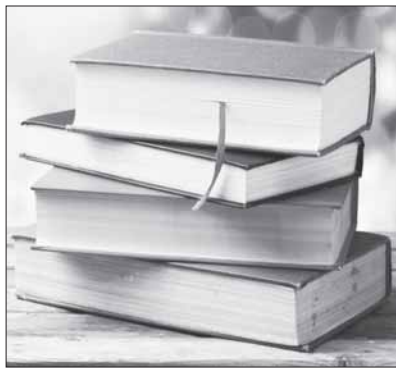
– Knygos, kvepiančios saule, braškėmis ar grybais miške, pavasario gaiva, žiemos šerkšnu ar rudens vėjo draikstomų lapų spalvomis visuomet žavi. Jas skaitant sklindanti vidinė šypsena apkeri ir išsėdama į išorinį kevalą apgaubia stebuklinga aura.

– Knygos, kvepiančios spaustuve. Įkvėpus tokios knygos kvapo – kelioms minutėms nusikeli į dažų, presų, garsų erdvę ar mintyse išgirsti spragsinčios mašinėlės ar kompiuterio mygtukų garsą renkant tekstą.

– Dar yra knygų, kurias skaitai ir viduje jauti bręstantį vulkaną, kuris jeigu ne iš karto – tai anksčiau ar vėliau išsišverš, sprogs, lyg užsistovėjęs ir labai subrandintas burbulas, skystu, iš akių latakų riedančių ašarų ir iš nosies varvančių lašų pavaldau.

– yra knygų, kurių heroja nejuočiom tampi ir nori – nenori raidžių ir sakinių taku iš vieno puslapio į kitą keliauji kartu su tikrąja heroja – imi mąstyti, jausti ir jaustis, džiaugtis, verkti kartu. Ir su paskutiniu taškeliu „ateina“ nusivylimas banga – baigta...

– Knygos viršelis – paslaptis, nebylus, margas, gyvas, tuščias ar nykus – irgi priežastis, dėl kurios užklius akis ir paširdžiuose suvirpės paslapties virpuliukas.

– Dar yra rūšis knygų, prieš kurias skaitant turi atlikti tam tikrus ritualus: užsiplikyti garuojančios kavos ar arbatos puodelį, įsisukti į šiltą pledą ar pasinerti į vonią, sklindiną putų ir degančių žvakų šviesos.

– Knygos, kurios turinį metams bėgant supranti vis kitaip. Tokie mūsų šeimoje turi ypatingą joms skirtą vietą. Augi kartu su tokiomis knygomis ir jų istorijomis.

– Senųjų leidimų knygos, alsuojančios praeitimi šiandienos nūdienoje – tarsi persipynusios kelių kartų istorijos kalbančios dabarties momente.

– Negalvojau, kad kada nors užkabins knygos dydis, bet būna ir taip... dievinu, neįpareigojančius, nieko daug nežadančius romaniškščius, kurie telpa į rankinę ir ypač praverčia važiuojant viešuoju transportu. Tokioms knygomis svarbu turėti knygų skirtuką, kad ir kur pradėtum ar pabaigtum skaityti, užtenka užsizmėti ir sugrįžus bet kada nepasiklysi.

– Vaikiškos, paaugliškos, „iš mokyklinio sąrašo“ knygos – nėra nurašytos, jos suteikia peno į viską pažūrėti kitu kampu ar perskaityti – tai „ko jau tikrai neskaitytum savo malonumui“, bet bendram išprusimui reikalinga, būtina, privaloma ir naudinga – dėl savęs, dėl bendravimo su vaikais, dėl nenutrūkstamos mokymosi grandinės.

– Pédinti lyg Serlokui Holmsui ar įsikūnyti į daktoro Vatsono vaidmenį – pažadinti savyje seklio ar Šlymano amplua, o gal užsitraukti iš baimės šliūkšnio kambario užolaidas – visa tai nukelia į seklių, paieškų, atradimų pasaulį, kvepiantį nežinia, pastabumu, smulkmenų paieškoms ir atradimais.

– Šiandien noriu būti Europoje, rytoj Japonijos karštosiose versmėse jausti euforiją ar pasirinksiu egzotinę kelionę į Afriką, o gal stebėsiu kengūriukus, iškišiusius galvas iš mamos ken-

gūrės sterblės – ir visa tai čia pat po ranka knygos puslapiuose.

– Ir dar yra knygų, kurios atkeliauja kaip dovanos arba pirktos per išpardavimus. Šios knygos gražias, dažniausia slidžiais puslapiais, mėgaujiesi sukauptais viso pasaulio gamtos, atradimų, paslapčių ir mįslių lobynais. Tokios knygos paprastai būna didelės formato ir sunkios ir atsiduria žemiausioje knygų lentynos eilėje.

– Kategoriją, kurią vadinu darbinėmis knygomis, primargintoms užrašais, pabraukimais, pavadžiojimams, paryškiniams, išlindusiems ryškiaspalviais prilipdomais lapeliais. Tokiose knygoje ieškoti informacijos ir smagu, ir naudinga. Dažnai akis suranda net ne tai, ko reikia paieškos momentu, bet pateikia informacijos, kurios kažkada neradai, o gal patinęjai paieškoti.

– Dar yra knygų kategorija, kurioms reikia „subręsti“. Šios laukia knygų lentynoje savo eilės ir kaskart praeinant vis siunčia signalus masindamos – gal jau laikas? Tada suveikia vidinis kipsiukas „Paimti ar praieiti“.

Vienareikšmiškai – skaityti reikia

**Skaitymas – teigiamų ar neigiamų, naudingų ir ne tik, ypatybių visu-
ma, tiesiogiai ar netiesiogiai darančių
įtaką mūsų fizinei, emocinei, psichinei
būklei ir radikaliai ar šiek tiek švelniau
mūsų gyvenimui.**

Su kiekviena perskaityta knyga atsiveria dar vienos mažos drelės į pasaulį. Todėl, bičiuli, skaityk, lišk į knygos puslapiuose sukurtą istoriją, pajusk knygos dvasią, skaityk, jeigu jauti, kad tavo, padėk, jeigu pajautei, kad dar ne laikas, bet skaityk, nes tik taip pažinsi pasaulį, tik taip pažinsi save.

Neskubėk spręsti apie knygą iš viršelio arba atvirščiai. „Nenurašyk“ nepatikusios knygos ir nesineruok dėl „veltui“ praleisto laiko – patikėk – knyga tau tikrai atidavė viską, ką turėjo, ir tu kažką „pasiėmei“ tik sau.

Ir, beje, visiškai nesvarbu, ar tai bus apčiuopiama, ar elektroninė knyga – SKAITYK.

Vienas ryškiausių Viktorijos epochos menininkų intelektualų Viljamas Meikpisas Tekerėjus (*William Makepeace Thackeray*) yra pasakęs – Knygos lavina siela, kelia ir stiprina žmogų, žadina geriausių troškumus, ugdo protą ir sušildo širdį.

Turėk gerą laiką su knyga
Su šypsena Einira Aleknieinė

Ar kalba yra svarbiausia lietuviškos tapatybės forma

(Atkelta iš 5 p.)

tikėtis didelio tiražo ir honoraro, o leidėjas – pelno, tuo tarpu lietuvių ar latvių kalbomis išleistas romanas nei tokio honoraro, nei pelno neatneš. Lietuviškai parašytas reikšmingas mokslo straipsnis, lietuvių kalba paskelbtas Nobelio premijos vertas atradimas nepasieks tarptautinės publikos. Todėl daugelis tikslųjų mokslų atstovų nemažai prasmės publikacijas rašyti lietuviškai, jais jau seka ir dalis socialinių bei humanitarinių mokslų atstovų.

Ką tada daryti? Mažų tautų kalbomis skleidžiama kultūra, mokslu turi ypač rūpintis valstybė, atsakingas verslas. Išlikis tos tautos, kurios suskaitmenins savo kultūrinį ir mokslinį palikimą, turės kritinę masę kalbos vartotojų... Tam reikia didelių finansinių išteklių ir išmintingos valstybių politikos. Net didelės valstybės dotuoja kultūros, įskaitant ir žodinę kūrybą, sklaidą.

– Buvo laikai, kai už lietuvių kalbos puoselėjimą žmonės rizikavo savo laisve ir netgi gyvybe. Kaip manote, ar šiais laikais, esant reikalui, Lietuvos piliečiai kiltų į kovą už gimtosios kalbos išsaugojimą?

– Sunkus klausimas, nes gyvename globalizacijos, sparčios urbanizacijos ir pragmatiniais principais pagrįstame pasaulyje. Dabar kaip niekada tinka pasakymas „Zuvis ieško, kur giliau, žmogus – kur geriau“. Nors Europos Sąjungos politika yra palanki mažoms kalboms, Europos ir tarptautinio bendradarbiavimo kalba yra anglų, kurios prestižas ir ekonominė vertė yra išskirtinai dideli. Lietuvių kalbos beveik nereikia tarptautinėms Lietuvos įmonėms, renginiams, reklamai, firmų pavadinimams... Taip siaurėja kalbos funkcijos, terminologijos laukas. Dalis jaunimo laiko prestižu laisvai kalbėti, dainuoti ir rašyti angliškai, jaučiasi esą pasaulio piliečiai. Kylant į kovą dėl kalbos reikia matyti priešą. Ne taip seniai tai buvo okupantai, prievarta diegę nacionalines kalbas ir kultūras „turtinančią didžiąją rusų kalbą ir kultūrą“. Dabar prievartos nėra, todėl anglų kalba priimama kaip skaniausias meduolis. Valentino dienos ir Helovino šventės jau tapo jaunimo savastimi...

– Kalbant apie lietuvių išsaugojimą, neretai pabrėžiama menkstanti jaunimo pagarba kalbai: ar tikrai šiuolaikinis jaunimas nusigręžia nuo savo šaknų?

– Dalis jaunimo neabejotinai nusigręžia nuo savo šaknų. Priežastys įvairios, apie svarbesnes pasamprotauta atsakymuose į ankstesnius klausimus. Ačiū Dievui, dar yra daug jaunų žmonių, kurie domisi tėvų ir senelių kultūrinio palikimu, jį tyrinėja, sėkmingai panaudoja profesionalioje savo veikloje, perteikia šiuolaikinėmis formomis, nepaisant plintančio ciniško požiūrio į etninį palikimą, tradicijas kaip atgyveną.

– Lietuvių kalba unikali ne tik savo gramatika, turtingu žodynu, bet ir tarmėmis, tačiau kalbėti tarmiškai visuomenėje, regis, darosi gėdinga... Kaip čia taip atsitiko, jog bijome to, kuo iš tiesų turėtume didžiuotis?

– Taip, lietuvių kalba pasižymi tarmių įvairove. Nesutikčiau, kad kalbėti tarmiškai visuomenėje yra gėdinga. Priešingai, išsilavinusiam žmogui tarmė gali duoti „pridėtiną vertę“. Prisimenu, kokiomis ovacijomis publika pasitikdavo aktorius A. Latėną, skaitantį Antano Strazdo eiles rytų aukštaičių uteniškių tarme. Per šias Vėlinės per radiją klausiausi V. Rumšo skaitomo R. Granausko apsakymo „Šventųjų gyvenimas“. Dialogus aktorius perteikė žemaitiškai. Išpūdis nepakartojamas. Žinoma, yra tokių žmonių, kurie gėdijasi tarmės, ypač į didžiuosius miestus atsikėlę iš provincijos. Tai priklauso nuo auklėjimo šeimoje ir mokykloje, kai kuriems tėvams ir mokytojams klaidingai manant, kad tarmės sunkina bendrinės kalbos mokymąsi. Šiaip jau anksčiau minėtoje apklausoje tyrėjų nustatyta, kad daugiau nei pusė miestiečių moka kokią nors tarmę, tik nebūtinai ją aktyviai vartoja. Tarmės gyvybingiausios vidutinio dydžio miestuose. Stipriausias pozicijas jos išlaiko žemaitiuose, pvz., Telšiuose, Plungėje, Rietave. Taip pat tarmės stiprios kai kuriuose Aukštaitijos miestuose, pvz., Utenoje, Rokiškyje, Pasvalyje. Mažiausiai miestuose tarmiškai kalba dzūkai.

– Ne paslaptis, jog savo krašto tarmes kur kas geriau yra išlaikę vyresnioji karta, o jaunimo kalboje galima aptikti tik vieną kitą tarmių ypatybę: ar tai reiškia, jog šeimose jau nebe-kalbama tarmiškai?

– Visais laikais tradicines tarmes būna geriau išlaikę vyresnioji karta, keičiantis kartoms randasi įvairių pakitimų, nes gyva kalba nestovi vietoje. Tarmės yra gyvybingiausios, vartojamos šeimų ir bendruomenių daugiau vienalytės etninės struktūros regionuose, ypač Žemaitijoje. Neigiamas nuostatas tarmių atžvilgiu daugeliu atvejų yra paskatinusi mokykla, kartais ir šeimos, ypač suburtos iš skirtingų regionų kilusių tėvų.

– Dėl nuolatinės žmonių migracijos tarmės nuolat kinta: nejaugi ateityje prarasime šį autentišką lietuvių kalbos bruožą?

– Tarmės kaip ir gyvos kalbos apskritai kinta, nestovi vietoje. Dėl sparčios urbanizacijos ir globalizacijos tarmių kitimas dabar yra gerokai spartesnis nei anksčiau. Vienos tarmės plečiasi, kitų plotai siaurėja, nyksta ryškiausios tradicinių tarmių ypatybės, tačiau tol, kol kalba bus gyva, gyvuos ir tarmės, tik jos bus kitokios. XXI a. pradžios lietuvių kalbos tarmių vaizdą užfiksavo neseniai vykęs didelės apimties dialektologinis tyrimas (žr. *XXI a. Pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas*). Lietuvių kalbos institutas, 2014). Žinoma, yra ir tokių tarmių, kurios išnyko ar beveik išnyko dėl demografinių priežasčių. Antai, karas ir pokario emigracija sunaikino Mažosios Lietuvos tarmes, nedaug beliko žmonių, kalbančių vakarų žemaičių tarme, mokančių Klaipėdos krašto aukštaičių tarmę ir – svarbiausia – ją perduodančių vaikams ir anūkams.

– Jūsų nuomone, ar šių dienų kontekste kalba vis dar yra svarbiausia lietuviškos tapatybės forma?

– Pasaulyje yra nemažai lietuvių kalbos nemokančių žmonių, save laikanti lietuviškos tapatybės jėgą grindžia arba lietuviškos šaknimis, arba tik sąsaja su kraštu, Lietuva, kartais ir Lietuvos Didžiąja Kunigaikštyste. Tarp jų yra amerikiečių, britų, švedų, rusų, žydų ir kitų kraštų atstovų. Vis dėlto lietuvių kalba yra išskirtinai svarbi lietuviškai tapatybei. Juk nemokant kalbos neįmanoma visapusiškai įsitraukti į lietuvių kultūrinį ir socialinį gyvenimą. Todėl kitakalbiai lietuviai net ir sulaukę brandaus amžiaus vasaromis ir žiemomis vyksta į Lietuvą rengiamus kalbos ir kultūros kursus. Kiti lietuvių kalbos mokosi savo šalių lituanistikos centruose arba savarankiškai.

– Ačiū už pokalbį.

Rimantė Jančiauskaitė

Visų jūsų pagalbos reikia namų netekusiai šeimai

Praejusį savaitgalį internetinėje erdvėje pranešimus apie koronaviruso plitimą nustelbė žinutės su pagalbos prašymais, kuriomis žmonės aktyviai dalinosi socialiniuose tinkluose. Visi geros valios piliečiai buvo raginami pagal galimybes padėti gaisro metu namų netekusiai balbieriškių Gintarės ir Mariaus Marčiukaičių šeimai: aukoti pinigus, buityje reikalingus daiktus, pagelbėti kuo kas gali.

Giminaičiai, Balbieriškio gyvenvietėjai, kraštiečiai, visi šeimos nepažįstantys žmonės, tarp jų – ir vienas Vilniaus advokatas, neliko abejingi svetimam nelaimė, dalinosi įvykio nuotraukomis su savo bendruomenės nariais, kolegomis, šeimai atvežę patalynės, drabužių, įvairių daiktų ar pasiūlę teisinę ir kitas paslaugas.

Gaisras Balbieriškyje, Gerulių gatvėje, statomame G. ir M. Marčiukaičių name kilo lapkričio 13-osios popietę. Prienų PGT pranešimą apie atvira liepsna Gerulių gatvėje degantį namą gavo 14:26 val. Atvykus ugniagesiams, ugnis buvo apėmusi visą vieno aukšto su mansarda 10x16 m karkasinį namą dvišlaičiu stogu. Išdegė namo vidus, pradžioje namų apyvokos daiktai. Pastatui virtus nuodėgūliais, šeima, kurioje auga trys nepilnamečiai vaikai, o ketvirtoji atžala turėtų gimti artimiausiomis lapkričio dienomis, liko kaip stovi.

Visa laimė, kad gaisras prasidėjo dieną, ir jį pastebėję vyresnieji vaikai – penkiolikmetė dukra Martyna ir vienuolikmetis sūnus Jomantas – spėjo išbėgti į lauką, prisiskambinti artimiesiems ir skubios pagalbos numeriu 112. Mama tuo metu buvo išvykusi apsipirkti, o mažiausias šešerių metų Aleksas buvo paliktas pas močiutę.

Netekusi daugiausia pačių ir talkininkų rankomis statyto namo, Marčiukaičių šeima prisiglaudė pas toje pat gatvėje gyvenančius tėvus ir bando susitaikyti su įvykiu nelaimė. Džiaugiasi tuo, kad vaikai liko sveiki ir gyvi, o materialinį pagrindą viliasi susikurti iš naujo.

Balbieriškio seniūnijos seniūnė Sigita Ražanskienė apgailestavo dėl darbščią ir tvarkingą šeimą užklupusios nelaimės. Anot jos, gyvenamasis namas laukuose, atokiau nuo gy-

venvietės, jau buvo beveik baigtas įrengti, šalia jo buvo įkurdintas didelis bitynas. Ir staiga neliko nieko, tik betoniniai pamatai, juolab tokiu metu, kai žmona laukiasi, dar vienas šeimos narys yra pakeliui, ir jam labai reikės jaukių ir šiltų namų. Vyresnieji vaikai yra muzikalūs, groja įvairiais instrumentais, seniūnei yra tekę matyti jų pasirodymus mokyklos renginiuose.

Seniūnė pažadėjo, kad padės šeimai sutvarkyti dokumentus, Marčiukaičiai gali kreiptis į Prienų rajono savivaldybę dėl vienkartinės pašalpos ir lengvatinių sąlygoms gauti medienos naujo namo statybai.

Šeimos tėvas Marius Marčiukaitis visą savaitgalį ir pirmadienį praleido statybvietėje, kartu su giminaičiais ir talkininkais tvarkydamas rūšiuodamas apdegtus lentgalius ir tai, kas liko iš užgyvento turto. Savivaldybė jam tarpininkavo dėl „Ekonomus“ konteinerių atvežimo, į kuriuos ir kraunami nuodėgūliai. Kad greičiau išgyventų patirtą stresą, jis ėmėsi fizinių darbų, nes rūpi kuo greičiau atstatyti sudegusį namą. Svarstydamas, kad gaisras greičiausiai kilo dėl laikinai naudoto (kol bus įsigytas naujas) senutėlio dujinio vandens šildytuvo, Marius sako, kad po išbandymų pasimokė ir įsirengdamas naują namą daug ką darys kitaip. Nebaigto namo nespėta ir apdrausti.

Marius patvirtino, kad šiomis dienomis šeima sulaukia daugelio žmonių pagalbos.

–Didelis aciū visiems, gavome drabužių, baldų, įvairių daiktų. Dabar aktualiausia – surasti lėšų namui atstatyti, – kalbėjo M. Marčiukaitis, labai išgyvenantis dėl savo situacijos savijautos bei sklandaus būsimos vaikelio atėjimo į šį pasaulį.

Visi, galintys prisidėti prie Mariaus ir Gintarės šeimos gerovės, gali ją paremti pinigine auka:

Gavėjas: Gintarė Marčiukaitienė

Bankas: „Luminor“

Sąsk. Nr.: LT12 4010 0425 0159 1075

Pavedimo paskirtyje nurodyti „auka“ arba „parama“;

PayPal: gintaremarciuk

Papildomos paslaugos Birštono savivaldybėje asmenims, šeimoms karantino, riboto karantino ar ekstremaliosios situacijos šalyje metu

Karantino, riboto karantino ar ekstremaliosios situacijos metu taikomos visuomenės sveikatos saugos priemonės, viešųjų paslaugų teikimo ribojimai senyvo amžiaus (nuo 65 m.) ir (ar) neįgalia turintiems asmenims, šeimoms sukelia kasdienio gyvenimo sunkumų, kuriuos būtų galima išspręsti papildomai teikiant socialinę pagalbą: maisto produktų, medikamentų, higienos ir (ar) kitų būtinų prekių nupirkimo ir (ar) pristatymo, pagalbos sumokant mokesčius paslaugomis, psichologinę pagalbą.

Kviečiame vyresnio amžiaus ir (ar) neįgalumą turinčius asmenis arba jų artimuosius kreiptis į Socialinės paramos skyrių tel.: (8 319) 62 019, (8 319) 62 010, el. paštu parama@birstonas.lt ir išreikšti maisto produktų, medikamentų, higienos ir (ar) kitų būtinų prekių nupirkimo ir (ar) pristatymo paslaugų, pagalbos sumokant mokesčius, psichologinės pagalbos poreikį.

Paslaugos gali būti teikiamos šeimoms (asmenims), kurios (kurie) nėra BĮ Nemajūnų dienos centro pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo ar dienos socialinės globos paslaugų gavėjai, kuriems būtini poreikiai patenkinami teikiamų paslaugų metu.

Birštono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus informacija

Reklama

Reklama

Reklama

PERKA

Nekilnojamas turtas
Brangiai perku mišką, gali būti su bendrasavininkais, sutvarkau dokumentus. Tel. 8 644 55 355.

Brangiai PERKAME miškus visoje Lietuvoje. Atsiskaitome iš karto.
Tel. +370 699 29 992.

Gyuliai, gyvūnai

Įmonė **brangiai perka** galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame.
Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

UAB „GALVIJŲ EKSPORTAS“ – įvairius pienu girdomus buliukus ir telyčaites, taip pat „Belgus“. Moka 6 ir 21 proc. PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel. 8 612 34 503.

A. Bagdono II **brangiai perka** veršelius ir telyčaites auginimui. Moka 6 - 21 proc. PVM. Sveria elektroninėmis svarstyklėmis. Pasiima patys. Tel.: (8 319) 69 541, 8 699 93 682.

Įmonė **perka** galvijus geromis kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Įvairios prekės

Įmonė **perka** naudotus automobilius. Gali būti be techninės apžiūros, nevažiuojantys, išregistruoti. Siūlykite visus variantus telefonu 8 607 67 679.

Brangiai perkame automobilius. Tel. 8 645 67 488.

Perku traktorių MTZ, T-40, javų kombainą, traktorinę priekabą. Tel. 8 630 93 471.

Perka Vaz, Gaz, Uaz, Eraz, Raf, Žuk, Niva ir panašius automobilius, sovietinius motociklus. Tel. 8 609 42 345.

agaras
PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
Tel. 8 800 08 801
8 620 25 152
ATSISKAITOME IŠ KARTO!
Pagal skerdeną ir gyvą svorį. Brangiai mėsinius.

PERKA

um
UTENOS MĖSA
BRANGIAI PERKA
GALVIJUS
8 620 33544
Moka iš karto!

KREKENAVOS
UAB „Krekenavos agrofirma“
PERKA
GALVIJUS
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVĄ SVORĮ.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: (8-614)93124

BRANGIAI PERKA
veršelius ir didelius mėsinius galvijus.
Tel. (8 634) 23551.

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda DURPIŲ BRIKETUS, malkas, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

Parduodame įvairias malkas. Skaldytos, kaladėlėmis, rąsteliais. Tel. 8 614 97 744.

Parduoda įvairias malkas, supjautas kaladėmis. Pristato į namus. Tel. 8 671 94 231.

Nekilnojamas turtas

Parduodama: 0,15 ha žemės sklypas Lakštingalų g. 28, Prienai. 20,97 ha žemės ūkio paskirties sklypas Ringėnų k., Balbieriškio sen., Prienų r. Kaina – sutartinė. Telefonas: 8 687 22 941.

Parduoda 16 arų kraštinį sklypą S/B „Nemunas“ Šilėnų k., Birštono sen. Namai iš raudonų apdailos plytų 89 kv.m. Ūkinis pastatas, garažas, pavėsinė, trifazis el. įvadas, sodas, geras privažiavimas. Galimas keitimas į 1–2 kambarių butą. Tel. 8 682 55 621.

Įvairios prekės

Parduodame kiaulės skerdeną puselėmis. Lietuviška, svilinta – 2,85 euro/kg, lenkiška – 2,60 euro/kg. Atvežame. Tel. 8 607 12 690.

Parduodame amonio salietrą, azofoską, sulfatą. Pristatome. Išrašome sąskaitas. Tel. 8 605 49 513.

Parduodu „Gala“ veislės maistines (1 kg / 0,16 Eur) ir pašarines (1 kg / 0,06 Eur) bulves. Atvežu. Tel. 8 670 81 991.

Parduodame broilerių, šertų kviečiais, kukurūzais, skerdeną. Mėsyte – geltona, apdorota rankomis (nupėstos). Kg kaina – 4,90 Eur. Tel. 8 608 39 334.

Parduodu įvairius dėvėtus ir naujus ž.ū. padargus: rotacines sienapjoves, bulvių sodinamąsias, kauptukus, kasamąsias ir jų transporterius, trąšų barstytuvus, įvairios talpos purkštuvus, smulkintuvus (mulčerius), įvairaus pločio lėkštines akėčias, frezas, grėblius-vartytuvus, plūgus, kultivatorius ir jų volus, žnyples, šakes rulonams krauti, naujas kabinas ir sėdynes traktoriams MTZ ir T-25, rankines daržovių sėjamosias ir kaupikus, bulvių šutintuvus, elektrinius gyvulių aptvarus (kuoliukus, laidus, izoliatorius), piemenis (ganymo aparatas), įvairias lenkiškų padargų atsargines dalis, noragus. Tel. 8 687 57 187. www.parduodutechnika.lt

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 6965/0002:0149), esančio Prienų r. sav., Jiezno sen., Vėžionių k., savininką O. A. ir žemės sklypo (kadastro Nr. 6965/0002:0072), esančio Prienų r. sav., Jiezno sen., Vėžionių k., savininką G. J., kad matininkas Mantas Kryžionas (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-1873) 2020 m. gruodžio 1 d. 15 val. vykdys žemės sklypų (kadastro Nr. 6965/0002:0095, 6965/0002:0111), esančių Prienų r. sav., Jiezno sen., Vėžionių k., ribų ženklavimo darbus.
Prireikęs išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB „PASODA“, adresu: Rotušės a. 16, LT-62141 Alytus, el. paštu uabpasoda@gmail.com arba telefonu 8 679 09 733.

PASLAUGOS

Liejame pamatus, betonuojame. Montuojame gipso kartoną, glaistome, dažome, kalame dailylentes, dedame visų tipų grindis, klojame plyteles, atliekame santechnikos darbus, elektros instaliacijos darbai, klojame trinkeles, lankstome skardas. Tel. 8 600 96 399.

Šlifuojame, dedame ir lakuojame parketą, dengiame stogus, skardiname, lankstome, šiltiname ir dažome namų fasadus. Kasame pamatus, mūrijame, tinkuojame, betonuojame, montuojame tvoras, langus, duris, atliekame langų apdailą, griovimo darbus. Statome karkasinius namus. Tel. 8 620 85350.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, katilinių įrengimo. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

Gaminame betoną, kalkinį skiedinį, šulinio žiedus (nuo 0,7 iki 3 m), įvairią gelžbetoninę produkciją. **Vežame** žvyrą, smėlį. **Atliekame** metalo tekinimo ir suvirinimo darbus. Tel. 8 687 95 399.

DURYS – PER 3 DIENAS!

GAMINU DURIS – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbam ir karantino metu. Tel.: 8 653 93 193.

Kaminių įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminių valymas. Tel. 8 645 87 304.

Vežame žvyrą, smėlį, skaldą, juodžemį ir kitus birius krovinius. Ekskavatoriaus paslaugos – 7 t. Tel. 8 690 66 155.

Šalčio meistras! Taiso šaldytuvus, šaldiklius. Atvyksta į namus, suteikia garantiją. Tel. 8 622 02 208.

Savivarčio su kranu paslaugos iki 5 t. Gabenu įvairius krovinius savivarčiu (smėlis, žvyras, skalda ir kt.). Tel. 8 674 02 120.

Arboristų paslaugos, gyvatvorių kirpimas, formavimas, apleistų teritorijų tvarkymas. Darbams taikomos akcijos. Tel. 8 658 11 247.

Automatinių skalbimo mašinų, el. viryklių, indaplovių remontas, prijungimas. Atvykstame į namus. Dirbame ir savaitgaliais, suteikiame garantiją. Tel. 8 645 04 370.

SLEGIA KREDITAI AR PRITRŪKAI PINIGŲ? Tiesiame Jums pagalbos ranką! Akimirksniu palengvinsime Jūsų našta.
* Refinansavimas nuo 500 iki 7000 eurų, nuo 6 iki 48 mėnesių *
Paskolos nuo 100 iki 4000 eurų, nuo 2 iki 36 mėnesių. Konkurencingai itin mažos palūkanos rinkoje. Be užstato, be užslėptų sutarties sudarymo mokesčių. Tarpininkas Ričiardas (Indv. Veiklos Nr: 621263) Kredito davėjas – UAB „LSV Inter-group“ (įmonės kodas 302414832) Kreiptis tel. +370 601 50 935.

PASLAUGOS

Perkraustymo- pervežimo paslaugos!

Išvežame senus baldus, nereikalingus daiktus. Parvežame ir surenkame naujus baldus.

Tel. 8 616 46 444.

SIENŲ ŠILTINIMAS į oro tarpus

Tel. 8 696 42 020

„Gyvenimo“ redakcijoje priimami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

Alytaus Naujienos

Suvalkietis

Santaka

Interviu vienu klausimu

Apie žmones, palikusius ryškų pėdsaką gyvenime...

Elvyra ŠEŠKIENĖ, Stakliškės:

– Ryškų pėdsaką mano gyvenime palikęs ne vienas žmogus. Norėčiau išskirti savo vyriausią pusėsėrę **Marytę Urbanavičienę**, gyvenančią Žiežmariuose. Nors ji jau pakeliui savo gyvenimo 95-ojo rudens link, bet yra puiki mūsų giminės tradicijų puoselėtoja bei susitikimų organizatorė. Susitikimai tapę tradicija, kasmet vyksta vis pas kitą pusbrolių. Šiais metais susiejom per Onos atlydus. Visi atvykome pirmiausia į Prienų bažnyčią. Po šv. Mišių rinkomės į mūsų a.a tetos Onos Lisauskienės sodybą Žarijų kaime. Sodyboje gyvena jos sūnus, mūsų pusbrolis Bronius su žmona Onute. Mūsų namai buvo maždaug už kilometro nuo tetos Onos, kai augome.

Onutė JANUŠKEVIČIENĖ, Pieštuvėnai:

– Labai ačiū už klausimą. Verkiau visą dieną. Labai daug artimų žmonių, palikusius ryškiausius pėdsakus. Bet tavo klausimą susiejau su profesine medikės veikla, su ta diena, kai aš atvažiuodavau dirbti į šį kraštą. Manau, kad tai ir yra ryškiausias pėdsakas, pasilikęs atmintyje iki šios minutės, kai aš biedna su mamos sukrautu pataluku iš Dūkijos, Lazdijų, 1960 metais atvažiuoju čia ir sutikau tokius pačius biednus žmones, labai nuoširdžius, labai gerus ir labai brangius, kurie mane ir mokė gyvenimo per 50 metų. O kiek akių užmerkta, kai pagalvoju... Kiek gimdymų priimta, kai atsiplėši savo drobės ir viduryje naktį eini ar važiuoji į pagalbą, kol atvyksta greitoji. Per 50 metų kiek išauginta.

Aš esu laiminga ir tuo, kad, matyt, gimdama atsi-nešiau pašaukimą ir kad galėjau padėti žmonėms. Ir dabar akyse didžiausia padėka – amžinos atminties žvakė ant josios kapo – Adelei Smolskienei (Mikolkiene ją vadino). Jos namuose ir buvo Stakliškių apylinkės „Aušros“ felčerinis punktas, tapęs kuriam laikui ir mano namais. Ji būdavo atsikėliava ketvirtą valandą ryto ir eina į mišką, parsitėsia nešulį malkų, kuria krosnį ir daro valgyti. Ir man duoda. Net nežinau, kaip palyginti, ar įmanoma su šiuo laikmečiu. Juk punkte buvo tik žibalinė lempa, ant langų vietoj užuolaidų – laikraščiai, kirviu tašyta lova ir stalas. Džiaugiuosi, kad pradėjusi dirbti sutikau labai nuoširdžius žmones. O kiek daug jų gyveno. Buvo apie 1500 gyventojų. Pulkai vaikų. Ikimokyklinių – apie du šimtus. Visi – be galo nuoširdūs žmonės, nesvarbu, kokį darbą jie dirbo, vargingai gyveno, ar kiek turtingiau. Įgijau jų pasitikėjimą. Jie mane gerbė, mylėjo, ir aš juos. Degu žvakę atminties ne ant vieno kapo... Labai džiaugiuosi tais, kurie ir dabar dar skambina, susitikę sveikinasi, dėkoja, nors kitų jau ir neatpažįstu.

O kokios gražios Pieštuvėnų bendruomenės šventės, kiek vaikų. Kai prieina, sveikinasi per renginius, klausiu: „Kieno tu“? O moterėlės, kurios gyvos, iš tolo jau tik galvukėm man linguoja, šypsosi. Be galo daug apie kiekvieną žmogų liko atmintyje. Ne tik jų ligos – jų ištisi gyvenimai su vargais, džiaugsmiais. Juk vėl ką galima lyginti – teko gydyti visą žmogų – plaučius ir širdį, sąnarius ir gerklę, ausis, taip pat ir apie sielos bėdas išklausyti, jas gydyti.

Viskuo domėjaisi, stažavausi, gal todėl ir autoritetą turėjau. Neatsimenu, kad Ona, visi Onute kreipėsi ir kreipiasi. Sveikinasi pusamžiai, o aš jų visų jau nepažįstu. Tai šito krašto žmonės, kurie, kai augo,

O jos namai ir buvo visų pusbrolių ir pusėsėrių „galas kelio“, kaip sakoma. Nors buvo laikas, kai kiek labiau visi buvome atitrūkę vieni nuo kitų, dabar susitikdami be galo džiaugiamės, kad tradiciniai susiejimai tęsiasi. Kiekvienas, kaip senais laikais po atlydų, sugužam su vaišėmis prie stalo dideliame sode, dalijamės prisiminimais – o jų gi begalybė – nuo vaikystės, kaip ir nostalgijos. Visi drauge pasidžiaugiamės, kad esame gyvi, turime vienas kitą ir branginame vienas kita.

Tai gi ryškiausi pėdsakai, kurie nulėmė ir mūsų gyvenimus – yra iš ten, iš vaikystės, iš išaugotų prisiminimų, kuriuose – ir giminės, ir kaimynai, ir draugai – kiekvienas savą pėdsaką palikęs.

nebuvo nei ko geriau pavalgyti, nei grindų nebuvo. Ir daug nemirė. Atsikeliu, būdavo, ir trečia, ir ketvirtą valandą nakties ir einu, ir nesvarbu, koks metų laikas. Nieko nebijodavau visiškai tamsoj. O kaip dabar? (jeigu palyginti?). Kiek radau dūminių pirkių tik su gultais, iš lentų sukaltais. Svarbiausia buvo, kad tik žmogus pasveiktų. Šeimose juk augo po 12 vaikų, po dešimt, nebuvo vežimėlių jiems. Liūliaukose augo – kašiuoj, per kurį perverta šatra ir pakabinta po balkiu. Kiek iš jų išėjo į gyvenimus be galo gerų žmonių. Man priklausė ir Stakliškių gyventojų iki gamyklos, ir Medžionių, Alšininų. Kiek daug naktų pašokdavau, išgirdusi pagalbos šauksmą, sakydavau: „Albinai, kelkis“, ir veždavo. Šiandien ir su savo žmogumi kalbuosi tik žvelgdama į jį Aukštybėse... Atmintyje ir darbas, kai jau paskyrė kinkomą transportą. Kolūkio pirmininkai, prie kurių teko dirbti, taip pat rūpinosi savo krašto žmonėmis. Stepankevičius, atsimenu, sakydavo, kad reikia apstė, apart, tada duosiu arklį. Juk traktorių dar kolūkiai neturėjo. Radzevičius, Sakavičius... Neišminėsiu visų pavardėmis. Menu, kaip kartą organizavom apžiūras sanitarinių mazgų – kiek kartų, atsiprašant įlipa į žmogaus š...ą. Ir nieko, nusivalai ir eini toliau. Taip gyveno. Iš rykščių kas susipynė, kas vėliau iš lentų jau pasistatė. Va, taip užaugo ir išaugo į gerus žmones šito krašto gyventojai. Visą tavo, taip pat buvusios savo pacientės, klausimą susiejau su šiuo kraštu, su profesine veikla ir ryškiausią pėdsaką mano gyvenime palikusiais visais žmonėmis. Mylėjau juos, savo darbą ir gyvenimą. Ir ačiū tiems, kurie neužmiršę, kuriems dar ir dabar kiek galiu, tiek padėdu. Ačiū visiems, nes jūsų dėka esu laiminga.

Parengė Palma Pugačiauskaitė

Kristina KASIKAUŠKIENĖ, Birštonas:

– Neturiu vieno žmogaus. Kiekviename gyvenimo etape buvo ir yra lemtingas žmogus. Kiekvienas yra gyvenimo mokytojas. Kol augau – buvo močiutė, tėvai, vėliau – jau mano pačios vaikai, darbdaviai, buvę mokytojai, mano darbuotojai ar visiškai atsitiktiniai ar ir ne – būtent į mano krautuvėlę užsukę klientai. Negalėčiau įvardinti nei vieno vardo, pavardės. Iš kiekvieno sutikto žmogaus, būtent svarbaus ar palikusio sakinių, akis, nuoširdų žvilgsnį – tiesiog pamoką, mes ir mokomės išminties kasdien.

Ona Valerija GRYBAUSKIENĖ, Nemajūnai:

– Pirmą mintį, kai paklausėt, spontaniška – „Žiburio“ gimnazijos, buvusios pirmos vidurinės mokyklos, šviesaus atminimo mokytoja **Ona Vyšniauskienė**. Kai rinkausi studijas, dvejojau – tarp lietuvių ir geografijos. Pasirinkimą studijuoti būtent geografiją ir nusiųrė minėtos mokytojos geografijos pamokų dėstymas.

Virginija:

– 34. Prieš tiek metų gyvenimas atvedė mane į namus pas visiškai svetimus žmones. Bet nuo pirmų dienų šie namai ir šeima, kurioje apsigyvenau atvykusi dirbti į tą kraštą, baigusi mokslus, tapo pačiais artimiausiais.

Mano šeiminkė – maža, smulkutė moteris, o iš tiesų buvusi labai stipri savo dvasia ir charakteriu. Šeimos, buitines rūpesčiai, darbai ūkyje, rūpestis vaikais ir anūkais – ko gero, kaip ir daugelio to metų moterų, buvo jos kasdienybė.

Tačiau ir tuomet ji surasdavo laiko meginimams bei knygų skaitymui, kurias ypač mėgo. Ji sakydavo, kad jeigu jaunystė būtų buvusi kitokia, būtų tapusi agronome. Negalėjo, nes teko liginti tėvukus. Likimas pateikė ir daugiau skaudžių smūgių – neteko jauno sūnaus, išėjo Amžinybėn vyras... Niekas nežinom, kiek turim savyje stiprybės, kol neateina išbandymų metas...

O laikas skubėjo tolyn. Jaučiausi laiminga būdama kartu ir prie vakarienės stalo, ir kasdienybės darbuose. Švelniai anūkų vadinama „mamule“ mano šeiminkė dalindavosi praeities pasakojimais, netgi smagiais juokeliais. Rodos, skausmo ir nebūta. Gerbiau ir žavėjausi ja. Begalinė kantrybė, pasiaukojimas šeimos vardu – ta šviesa ir šiluma, kuria ji dalijosi ir tebesidalija iki šiol. Nors metai jau atėmė atmintį, bet kiekvienas, ateinantis aplankyti, jos sutinkamas su šypsena ir džiaugsmu.

Galbūt tai nieko neišsiskirianti istorija iš daugelio. Manau, kad kiekvienas turime šalia tokių žmonių, tik dėl skubėjimo galbūt nepastebime. Dėka jų, patys nepastebėdami, tampame geresniais, švelnesniais ir, žinoma, stipresniais.

Ačiū gyvenimui už visas bendras mūsų patirtis, už pamokas ir už tai, kad ir dabar apie „Mamulę“ pagalvoju, širdį užlieja begalinė šiluma!..

*Kiekvienas esam ypatingi
Savu žvilgsniu, savu balsu.
Visai nereikia garsiai šaukti –
„Ne veltui gyvenu!“...*

*Kiekvienas esam reikalingi
Švelniu žodžiu, mažais darbais.
Ir nesunku tą paslaptį įminti –
Širdy visad paliekame vaikais.*

*Tuomet išlikime, kuo esam!
Jautrumo neslėpkim savyje.
Ir mylimus branginti nepaliaukim
Vien jau už tai, kad jie šalia!..*

Šilumos siurblių
Panasonic
NIBE
montavimas. Geoterminis
šildymas. Tel. 8 616 50 667.

Viena didžiausių
imonių
Lietuvoje
tiesiogiai perka
karves, bulius, telyčias.
Sveria el. svarstyklėmis. Moka 6 ir
21 proc. PVM. Atsiskaito iš karto.
Tel. 8 635 07 197

GRASTA
AKMENS ANGLIS
BRIKETAI, GRANULĖS
8 687 36216
Kęstučio g. 99, Prienai
www.grasta.lt
VASAROS NUOLAIDOS!!!

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINES ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančiauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai ([maketas@gyvenimas.info](mailto:maketav@gyvenimas.info)). Mob. tel. 8 605 19 327.
Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofsetinė spauda. Apimtis - 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas - 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Internetu skaitykite: www.gyvenimas.info, www.facebook.com/laikrastiogyvenimas

Spaudė UAB „Alytaus
spaustuvė“, Seirijų g. 17,
tel. (8 ~ 315) 73786.

ALYTAUS
SPAUSTUVĖ